

Minister obrany SR Jaroslav Nad' ocenil štyroch vojnových veteránov. Osobne im odovzdal Pamätné medaily ministra obrany SR I. a III. stupňa a Pamätnú medailu k 75. výročiu SNP a skončenia 2. svetovej vojny.

V prvom rade sedia (zľava): Vladimír Strmeň, Anna Bergerová, vyznamenaný Juraj Penička, vyznamenaný Branislav Tvarožek, vyznamenaný Ján Chudík a vyznamenaný Karol Kuna. Vedľa nich vpravo je predseda SZPB Pavol Sečkář. V druhom rade sedia (zľava): Jozef Sokol a Ján Krutý.

Česť a sláva Slovenskému národnému povstaniu,

zvola na záver svojho vystúpenia v B. Bystrici pri oslave jeho 76. výročia predseda SZPB Pavol Sečkář.

Pred ním s prejavom vystúpili prezidentka SR Zuzana Čaputová, predseda NR SR Boris Kollár a predseda vlády SR Igor Matovič. Prítomní boli aj bývalí prezidenti SR Ivan Gašparovič a Andrej Kiska, diplomatickí predstavitelia rekordného počtu 39 štátov a hlavne priami účastníci SNP a protifašistického odboja v 2. sv. vojne.

Pre Zuzanu Čaputovú je SNP „odjakživa spájané s hrdinstvom“. Pri pohľade na prítomných vojnových ve-

teránov vyznala sa, že dnes oveľa lepšie chápe, čo všetko museli podstúpiť, aby sa Povstanie stalo skutočnosťou.

„Vaša odvaha, odvaha všetkých účastníkov protifašistického povstania nám, vašim potomkom, nastavuje zrkadlo. Sami seba sa pýtajme: Dokázali by sme aj my to, čo povstalecká generácia? Keby sme boli na va-

Matušku, ktorý povedal: „SNP bolo totálne. Bolo proti i za, bolo inštinktívne i organizované, bolo vlastenecké i internacionálne; malo veľký význam pre nás osobne a váži niečo i na úrovni európskych odbojových hnutí“.

Vlastnými slovami uviedol, že „povstanie bolo slovenské i národné, bolo vtedajším vyvrcholením viac-

šom mieste, konali by sme rovnako odhodlane a statočne? Našli by sme v sebe odvahu postaviť sa na správnu stranu, aj keby sme tým riskovali život? Ako sa nám darí obstáť na našich hodnotových križovatkách?

Každý, kto si dá na tieto otázky úprimnú odpoveď, precíti celú hĺbku toho, pred čím ste stáli a ako ste sa k svojej veľkej výzve postavili.“

Predseda NR SR Boris Kollár pri charakteristike SNP použil slová esejistu a literárneho vedca Alexandra

ročného protifašistického a protinacistického odboja proti nemeckému nacizmu, ako aj domácomu kolaborantskému režimu“.

Tým, že prisúdil nacizmu aj jeho skutočnú „národnosť“, potvrdil, že Slováci odolávajú českej a európskej reinterpretácii 2. sv. vojny, na ktorú v Lidových novinách poukázal už v máji V. Klaus a J. Weigl: „V českom prostredí nastala neuveriteľná, nedávno nepredsta-

(Pokračovanie na str. 5)

Naša anketa

V septembri sa začne jubilejné 75. zasadnutie Valného zhromaždenia OSN. Nepochybne aj na ňom bude prijatá rezolúcia proti glorifikácii nacizmu a fašizmu. Očakávate, že proti ich velebeniu sa už konečne verejne postaví aj slovenská diplomacia?

Jozef Ťažký, člen ZO SZPB Stred, Banská Bystrica: – Mala by sa, jednoznačne.

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen: – Slovenská diplomacia sa viackrát zdržala hlasovania na Valnom zhromaždení OSN pri hlasovaní o glorifikácii fašizmu a nacizmu, čo nekopíruje s názormi väčšiny občanov SR. Bol by som rád, keby naša diplomacia tentoraz zaujala pri hlasovaní názor väčšiny občanov SR a nehlasovala by podľa pokynov z vonka. Týmto postojom by ukázala, že sme suverénny štát s vlastným názorom a nie bábka v rukách iných.

Josef Surman, tajomník ObIV SZPB, Martin: – Osobne si myslím, že sa verejne nepostaví. Otázkou je, aký

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Kolko môže vážiť školská taška?

Podľa ruských hygienikov kompletná hmotnosť učebníc a pomôcok prváčka a druháčka nemá mať viac, ako 1,5 kg. (Pritom nezabúdajme, že Rusi idú do školy až od 7 rokov.)

Nad 2 kg nesmie vážiť ani taška tretiačka a štvrtáka. Až piataci a šiestaci môžu mať 2,5 kg tašku a siedmci s ôsmakmi nie viac ako 3,5 kilogramov. No a žiaci 9.–11. triedy (v Rusku sa 10. a 11. trieda radí do stredoškolského vzdelania) môžu mať školskú tašku do 4 kg.

Ruskí hygienici pritom podotýkajú, že prázdna školská taška nemá mať hmotnosť nad 0,7 kg.

Nehanbite sa za otrokárske dejiny

Kedže Angličkom sa šíri vlna iniciatív na odstraňovanie pamätníkov tým, ktorí mali čo do činenia s otrokárstvom alebo sa rasisticky vyjadrovali, britský premiér Boris Johnson vyzval koncom augusta svojich krajanov, aby sa prestali hanbiť za svoje dejiny a nezaoberali sa trýznením samých seba za otrokársku minulosť svojho štátu.

Vyjadril sa tým k správam, že BBC uvažuje o vylúčení vlasteneckých piesní, ktoré sa môžu asocio-

vať s kolonializmom a otrokárske poriadkom, z hudobného programu BBC Proms.

„Ak je to pravda, myslím, že nastal čas prestať sa lokajsky hanbiť za naše dejiny, za naše tradície a našu kultúru a zastaviť tento všeobecný záchvat samobičovania,“ uviedol a dodal, že poradcovia ho odhovárali od vyjadrovania sa na túto tému, lenže už sa toho v ňom toľko „nahromadilo“, že vraj potreboval k tomu povedať svoje. –r–

Stali sme sa komunistami, lebo keď sme videli, čoho je schopný
Na zamyslenie: fašizmus, stratili sme všetci do jedného vieru v Boha.

Ján Pinter, radový vojak slovenskej armády na východnom fronte

Na čo už USA stratili právo?

Spojené štáty otvorili ďalší sankčný front, keď ohlásili, že budú požadovať obnovenie sankcií OSN proti Iránu na základe atómovej zmluvy, ktorá bola s touto krajinou dojednaná počas prezidentstva Baracka Obamu.

Nestretlo sa to s prílišným pochopením, pretože USA od tejto zmluvy pred dvomi rokmi odstúpili. Poukázal na to aj šéf európskej diplomacie Josep Borrel so zdôraznením, že USA sa už nemôžu považovať za zúčastnený štát a že nemajú právo aktivovať mechanizmus obnovy sankcií.

Používanie sankcií ako vojny vedenej inými prostriedkami dosiahlo počas Trumpovej administratívy nebyvalý rozsah. Vojna sa vedie na niekoľkých frontoch: proti Iránu, Číne a tiež proti Európe, ešte stále americkému spojencovi.

Otázkou je, kadiaľ vedie hra-

nica medzi deklarovaným záujmom o bezpečnosť a zachovaním americkej ekonomickej dominancie vo svete. Ten sa dramaticky mení, no nie na prospech USA.

Podľa pravo.cz a ceskenoviny1.cz, 28. 8. 2020

...prídu veľké zmeny

Pre Kremel ide o hru na čas. Ten potrebuje na vylúčenie možnosti voľby medzi dvomi zla- mi, farebnou revolúciou a prezidentom Lukašenkom, na vylúčenie transformácie vnútornej krízy v Bielorusku do konfrontácie Ruskej federácie so Západom a na prípravu zabezpečenia Bieloruska ako subjektu a nie ako objektu vonkajšieho pôsobenia.

Bielorusko bude už bez viac vektorového prezidenta Lukašenka a bude štátom pre absolútnu väčšinu Bielorusov, predovšetkým pre tých s jedným občianstvom a s jedným pasom, hovorí znalec geopolitiky, vysokoškolský pedagóg a analytik Jan Campbell a upozorňuje na zmeny, ktoré nastávajú vo svetovej komunikácii. Hlavne medzi veľmocami a „štátmi-trpaslíkmi“.

Celý text: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Analytik-Campbell-Utaje-reseni-Beloruska-Takto-se-dnes-zachazi-s-masami-prijdou-velke-zmeny-634579>

O príprave „farebnej revolúcie“ v USA

Vyhlasenie Clintonovej je časťou technológie, ktorá sa používa vo „farebných revolúciách“, vyhlásil špecialista na USA ruský politológ Dmitrij Drobnickij. Tak okomentoval radu bývalej kandidátky na funkciu prezidenta USA Hilary Clintonovej Joe Bidenovi nesúhlasit s porážkou vo voľbách, s ktorou sa ona vytasila v televízii Showtime. Uviedla tam, že výsledky v deň volieb môžu vyjaviť nevelikú prevahu Donalda Trumpa.

„Liberálne elity v USA používajú rovnaké technológie, aké boli odskúšané pri všetkých „farebných revolúciách“ v zahraničí, a naostatok v Bielorusku,“ tvrdí politológ.

Z tohto pohľadu sa vyhlásenie H. Clintonovej podobá na vyhlásenie bieloruských opozíčníkov. „Tí hovoria, vraj, to my sme zvíťazili a nie vy! My kašleme na to, čo hovoria volebné komisie.“ Čiže takto sa už dnes organizuje príprava na nepriznanie volebného výsledku v USA, zdôrazňuje Drobnickij.

Podľa vz.ru, 26. 8. 2020

Viete, že USA si kupujú ropu od Rusov?

Prezident Donald Trump za to skritizoval demokratov, ktorí vraj nedovolia budovať ropovody. Región Nového Anglicka na severovýchode USA preto musí nakupovať na výrobu elektriny dovezenú ruskú ropu (až 550 tisíc barelov denne, čo malo v roku 2019 hodnotu 13,8 mld. USD).

D. Trump to uviedol v New Hampshire a zdôraznil, že preto má oblasť najvyššie ceny elektriny v krajine. „V Novom Anglicku sú najvyššie ceny

York, aby ropa a plyn, ktorých máme veľmi veľa, mohli sem prísť,“ vyhlásil Trump a zadal prítomným otázku. „Viete, kde nakupujete vašu energiu? V Rusku. To ste nevedeli? U vás je veľa lodí z Ruska, pretože guvernér z New Yorku Cuomo nedovolí ropovod cez hornú časť štátu New

-r-

Začala sa 1. svetová biologická vojna?

Tajomník Rady národnej bezpečnosti a obrany Ukrajiny (RNBAO) Alexej Danilov tvrdí, že v súčasnosti už prebieha 1. svetová biologická vojna.

„Dnes pozorujeme 1. svetovú biologickú vojnu, následky ktorej pociťuje celý svet,“ povedal Danilov počas stretnutia s veľvyslancami Švédska a Fínska na Ukrajine 26. 8. 2020. Podľa neho v súčasnom svete sú „kybernetické a biologické ohrozenia strašnej-

šie a nebezpečnejšie ako atómové zbrane“ a podtrhol dôležitosť spojenia úsilia partnerských štátov pri odolávaní týmto ohrozeniam, uvádza sa na webovej stránke ukrajinskej RNBAO.

-r-

Čo bude s mierovou zmluvou po odchode Abeho?

Po odchode Sindzô Abeho z postu predsedu japonskej vlády sa rozhovory Moskvy a Tokia o ich mierovej zmluve a Kurilských ostrovoch môžu ocitnúť v slepej uličke.

Nastane istá pauza, nech by sa Abeho nástup-

com stal ktokoľvek. Jedno je isté, že principiálna pozícia Tokia voči Kurilským ostrovom sa nezmení, tvrdí ruský expert na štúdium otázok Ďalekého východu Valerij Kistanov.

-r-

Zmluva Start-3 má nádej na predĺženie?

Zmluva o znížení počtov strategických útočných zbraní medzi USA a Ruskom má šancu na predĺženie, no iba na krátky čas a nie na plných 5 rokov, tvrdí vedúci pracovník ústredia Carnegie-Tsinghua Center.

Prečo USA trvajú na tom, aby sa zapojila do zmluvy aj Čína? Podľa USA vraj čínsky strategický potenciál mohutnie a potenciál ostatných atómových mocností klesá. Zmluva Start-3 stratí účinnosť po 5. februári 2021.

-r-

Čo píšú iní

Na čo zabudli rečníci na tribúne osláv SNP?

A síce, aký malo povstanie skutočný vojenský zmysel a pozadie a v akom kontexte vzniklo. To sa v prejavoch rečníkov úplne stratilo.

Všetci vieme prečo. Pretože inak by museli spomenúť, akú rolu v príprave aj priebehu povstania zohrala materiálna i ľudská pomoc Sovietskeho zväzu. Dnes o tom hovoriť sa akosi nehodí, keďže o Sovietskom zväze a jeho nástupkyňi Ruskej federácii, sa teraz patrí rozprávať iba ako o ríši zla. O pomoci USA naši papaláši hovoriť nemohli, keďže žiadna nebola. Ba naopak, treba pripomenúť, že zbombardovaním rafinérie v Dubovej len pár dní pred vypuknutím Povstania mu Spojené štáty „pomohli“ tak, že na povstaleckom území chýbali pohonné hmoty.

HSP 1. 9. 2020 (výňatok)

Ján Golian. Zabudnutý generál, ktorý vyhlásil SNP

Povstaleckému vedeniu sa nepodarilo dostať pod kontrolu všetky partizánske jednotky. Ich občasnú zmätočnú aktivitu paradoxne prispeli k tomu, že nacistická armáda začala, so súhlasom slovenského prezidenta Tisa, od západu okupáciu Slovenska.

Predčasne zahájené povstanie sa ale od počiatku nevyvíjalo podľa predstáv vojenského vedenia.

Rozhlas.cz, 27. 8. 2020 (výňatok)

Zneuctenie memoriálu vo Francúzsku

V Oradour-sur-Glane vandali poškodili memoriálne centrum obetí 2. sv. vojny.

List Populaire oznámil, že na stene pri vchode boli v piatok 21. augusta nájdené urážlivé nápisy. Napríklad slovo „mučeník“ bolo prečiarknuté a prepísané na „klamár“.

Vandalský akt odsúdil premiér Jean Castex a sľúbil vandalov nájsť. Pripojil sa k nemu aj minister vnútra, ktorý to označil za „pľuvanec na pamiatku umučených“.

Prezident Macron na Twitteri napísal, že „nikto nedokáže prinútiť zabudnúť pamiatku na našich 642 umučených z Oradou-sur-Glane“. (Medzi zabitými bolo 207 detí a 245 žien.)

-r-

O pakte Molotov-Ribbentrop v čoraz podivnejšom kontexte

V auguste uplynulo 81 rokov od podpísania paktu Molotov-Ribbentrop, ktorý sa pomaly stáva jedným z kľúčových sporných momentov v novom, tendenčnom euro výklade dejín 2. sv. vojny. Posun je postupný, ale jasný: nebadane sa vina z Nemcov a zradnej politiky Západu presúva na ZSSR, resp. na Rusov.

Lenže dohoda medzi Molotovom a Ribbentropom nebola jediným podobným dokumentom, ktoré s fašistickým Nemeckom podpísali európske krajiny: Už v roku 1934 bolo podpísané vyhlásenie o neútočení medzi Nemeckom a Poľskom, tzv. Pilsudského-Hitlerov pakt. V roku 1935 bola podpísaná anglo-nemecká námorná dohoda, v ktorej Veľká Británia umožnila Hitlerovi mať vlastné vojnové námorníctvo, ktoré mu bolo odopreté výsledkami prvej svetovej vojny. Potom prišla Mníchovská dohoda medzi Nemeckom, Veľkou Britániou, Francúzskom a Talianskom a anglo-nemecké vyhlásenie Chamberlaina a Hitlera podpísané 30. septembra 1938 na podnet britského ministerského predsedu Chamberlaina. O dva mesiace neskôr bola podpísaná Francúzsko-nemecká deklarácia, nasledujúci rok dohoda medzi Litovskou republikou a Nemeckou ríšou a zmluva o neútočení medzi Nemeckou ríšou a Lotyšskom. **Až ako posledná prišla na rad dohoda medzi Sovietskym zväzom a Nemeckom.**

„Sovietsky zväz nepodpísal tento dokument, kým sa nevyčerpali všetky možnosti a kým neboli zamietnuté všetky návrhy Sovietskeho zväzu na vytvorenie jednotného bezpečnostného systému, antifašistickej koalície v Európe,“ povedal aj prezident V. Putin a jeho slová možno chápať ako reakciu na nekorektné interpretácie diania zo strany západných propagandistov, ktorí pripisujú Stalinovi aktívnu rolu pri dohadovaní sa s Hitlerom.

HSP 22. 8. 2020 (výňatok)

Veľmi podrobne priblíži zákulisie a okolnosti podpisu paktu Molotov-Ribbentrop Ročenka odbojárov 2021, ktorá vyjde na začiatku novembra 2020.

(Pokračovanie na str. 4)

Kto sú dnes kolaboranti?

„Tých ľudí, ktorí cez vojnu spolupracovali s nepriateľom, ako je známe, vždy a všade nazývali kolaborantmi. No a tých, ktorí sa dnes stotožňujú s iniciátormi prepisovania dejín, môžeme zase nazvať kolaborantmi dnešných dní,“ povedal ruský prezident V. Putin počas video prednášky venovanej 75. výročiu veľkého víťazstva.

Zachovanie pamiatky je podľa neho úlohou štátnej dôležitosti: Len tak sa chytať dejín netreba, no iba s oporou na ne sa dá presvedčivo kráčať vpred.

„My si ctíme všetkých našich hrdinov, nadchýname sa nimi, skláňame sa pred ich chabrosťou a pevnosťou. Čím viac sa o tom dozvedáme, o to hlbšie chápeme, že niet zložitejšej a tragickejšej skúšky, ako je vojna. Vojna sa nám snaží odňať budúcnosť, pretíha nám túžby a láme osudy. Nad nikým sa nezľutuje,“ podtrhol Putin.

Podľa ria.ru, 1. 9. 2020

V Brazílii chcú kosák s kladivom dať na roveň svastike

Poslanec Národného kongresu Brazílie, syn súčasného prezidenta Eduarda Bolsonaro, navrhol zakázať komunistickú symboliku kosák s kladivom. Vraj to „smeruje na odvrátenie genocídy, ktorá je výsledkom nacizmu a komunizmu,“ napísal v twittere.

Lenže aj u nás sú takéto mrdlanti. Jeden sa prejavil priamo počas osláv 76. výročia SNP v B. Bystrici, keď členke SZPB Márii Švikruhovej z Cinobane (tá chodí na protifašistické oslavy v rovnošate, podobajúcej sa červenoarmejскеj, s čapicou s červenou hviezdou, kosá-

kom a kladivom) „hrdinsky,“ od chrbta, povedal: „Toto sa už nenosí“.

Pani Švikruhová sa mu však postavila čelom a zareagovala tak, že mu až sliny zabehli.

„Lenže toto sú pracovné nástroje moje a mojej rodiny. Tie mi nikto zobrat' nemôže a ja si

ich ani zobrat' nedám. Môj otec bol kováč. „Mlatok“ (kladivo) držal v rukách denne, ruky mal veľmi zrobené, ale vždy s nimi niečo vytvoril. A keď kosil na poli, tak mal poldruhametrový zákos a ja som to s kosákom po ňom dočísťovala. Nie, toto mi naozaj nikto nezoberie! A hviezda? Keď nie sú oblaky tak každému svieti na našu Zem.“

Zaznamenal V. Mikunda

Zomrel spoluvorca sovietskeho víťazstva

Viete, že Sovieti vyrábali cez vojnu tanky T-34 „ako na bežiacom páse“ hlavne vďaka vynájdeniu unikátnej technológii zvarovania? Obecne sa jej hovorí „Patonov spoj“ podľa vynálezcu Borisa Jevgenieviča Patona, ktorý zomrel v Kyjeve minulý mesiac 19. augusta vo veku 102 rokov.

Jeho zvar bol pevnejší ako pancier, ktorý bol ním „zošívajú“.

Paton bol autorom vyše tisíc vedeckých publikácií spojených s technológiami metalurgie.

Významným vedcom bol aj jeho otec Jevgenij Oskarovič (jeden z kyjevských mostov nosí jeho meno) a spolu so synom Borisom pracovali

cez vojnu v Uralskom tankovom závode (Uralvagonzavod) v Nižnom Tagile. Práve vďaka nim sa tu po prvýkrát začali robiť tanky s využitím technológii nitovania a automatického zvarovania, ktoré bolo pevnejšie ako pancier.

Neskôr vynášiel technológii zvarovania pod vodou, kozmického zvarovania... a vôbec pásového zvarovania. Vďaka nemu mohla cez vojnu obsluhovať výrobný pás s T-34 aj mládež. –vmi–

Viete, že...?

...Chata M. R. Štefánika pod Ďumbierom mala v istom období názov Chata hrdinov SNP?

Vyplýva to z pripravovanej publikácie „Štefánika, Chata M. R. Štefánika pod Ďumbierom. Príbehy chaty a ľudí,“ ktorá vyjde na jeseň tohto roku.

Táto chata má aj silnú protifašistickú históriu. V rokoch 1944–1945 sa v nej uchýlili príslušníci partizánskej brigády Jánošík. Pri prestrelke s Nemcami v novembri 1944 zahynuli štyria slovenskí partizáni a radista npor. V. I. Babkin. Následne nemecké vojsko chatu značne poškodilo.

Premenovanie chaty na Chatu hrdinov SNP sa

v úcte na týchto padlých a pri príležitosti odhalenia im pomníka udialo v roku 1952 na návrh Svazu ľudových protifašistických bojovníkov (SEUB).

V roku 1989 Ing. arch. Milan Marenčák a vtedajší chatár Stanislav Poliak navrhli prinavrátiť chate pôvodný názov – Chata M. R. Štefánika. Odborná názvoslovná komisia Rady ONV v B. Bystrici to schválila a tak bol 12. 5. 1990 na priečelí chaty slávnostne odhalený bronzový reliéf M. R. Štefánika. Na dvere chaty bola tiež pripenená drevená doska s obnoveným názvom.

Dňa 21. júla 1990 bola pri príležitosti 110. výročia Štefánikovych narodenín umiestnená na priečelí chaty pamätná doska. –r–

Napísali ste nám

„V predminulom vydaní Bojovníka je informácia o oprave Slavína. Len pre zaujímavosť vám napíšem o jeho soche vojaka.“

4. apríla 2015 sme boli na Slavíne vítať ministra RF S. Lavrova a keď naše členky zo Zvolenskej Slatiny obdivovali sochy ich rodáka Kuliča, pristavil sa pri nás istý pán, predstavil sa ako Peter Kurhajec, 12-násobný majster Československa v päťboji a prezident spoločnosti Ferdinanda Martinenga. Povedal, že keď sochár Trizuljak hľadal model pre sochu vojaka medzi športovcami, vybral si práve jeho.

Žiaľ, pán Kurhajec už nie je medzi nami, zomrel vo veku 77 rokov 30. júna 2017.“

Viera Nociarová

Spomienka na pamätnú chvíľu. Autorka spomienky vľavo od P. Kurhajca.

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

má na to dôvod. Jedným z možných je, že rezolúciu OSN (asi) nepodporia USA.

Je smutné, že sa aj Slovensko a jeho predstavitelia zapájajú do prekrucovania dejín a dávajú tak priestor glorifikácii fašistického, v našom prípade klérofašistického režimu. Vid' uznesenie Európskeho parlamentu o dôležitosti európskeho historického povedomia pre budúcnosť Európy z roku 2019, proti ktorému hlasoval za SR jediný poslanec a to za ĽSNS.

Viliam Stránsky, predseda ZO SZPB č. 9, Bratislava: – Naša diplomacia a, myslím, že aj európska, sú vo vleku US – diplomacie. Nestačí len vyhlasovať protifašistické postoje a pritom štváť proti Rusku, hlavnému bojovníkovi s fašizmom v minulosti a aj teraz. Ak sa nezmení postoj EÚ v tejto otázke, bude sa šíriť rasizmus, extrémistické a fašistické postoje aj u nás.

Naša diplomacia by mala byť na pôde OSN viac aktívna a pracovať na politike boja proti nenávisti... Máme na to, len treba konečne zaujať náš vlastný postoj! Nenávisť plodí najväčšie zlo.

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves: – Zapojenie sa do aktivít proti zvelebovaniu fašizmu a jeho zločinov, ktoré napáchal nielen v strednej a východnej Európe, by mala byť pre našu vládu, podľa mňa, povinnosťou.

Milan Pova, predseda ZO SZPB, Liptovská Osada: – Prípadné prijatie rezolúcie OSN proti glorifikácii nacizmu a fašizmu by, bohužiaľ, ešte vôbec neznamenalo, že slovenská diplomacia okamžite iniciuje jej adekvátne uplatnenie v podmienkach SR.

Prvkom, ktorý určuje smerovanie rozhodovacích procesov slovenskej diplomacie totiž nie je OSN, ale Washington a Brusel, ktorí by aj v tomto prípade bezpochyby využili účelovú interpretáciu tejto rezolúcie, ako aj všetky iné dostupné prostriedky s cieľom spochybniť právnu povinnosť tuto rezolúciu adekvátne prijať a vykonať.

Štefan Horváth, člen Predsedníctva ObIV SZPB, Banská Bystrica: – Nemyslím si, že slovenská diplomacia v súčasnej zostave je schopná a najmä ochotná sa verejne postaviť proti glorifikácii a veleniu nacizmu a fašizmu. V rozhodujúcej miere to závisí od toho, kto, ktorá krajina, či krajiny, sú navrhovateľmi rezolúcie. Pokiaľ by to boli naši novodobí partneri z NATO a EÚ, nepochybne návrh naša diplomacia podporí. V prípade iných navrhovateľov rezolúcie kladné stanovisko našej diplomacie, pravdepodobne, ako obvykle, bude absentovať.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Už niekoľko rokov za sebou SR sa zdržala hlasovania o prijatí rezolúcie Valného zhromaždenia OSN proti glorifikácii nacizmu a fašizmu. Pritom obrovská väčšina členov OSN za túto rezolúciu hlasuje. Slovensko by nemalo zabúdať na protifašistický odboj za vojny a SNP. SR sa hlási k odkazu protifašistických bojovníkov a máme na to aj štátne sviatky Deň víťazstva nad fašizmom a Výročie SNP. Rád by som chcel veriť, že naša vláda zmení stanovisko a bude hlasovať za rezolúciu i keď nie všetky štáty EÚ budú „za“.

Čo to bol fašizmus a nemecký nacizmus v minulosti občania Slovenska pocítili. Výsledkom je aj vyše 110 našich vypálených obcí a vraždenie obyvateľstva.

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB, Brusno: – Slovenská diplomacia a minister zahraničných vecí I. Korčok sú slúžkou americkej diplomacie. Preto ich postoj bude totožný s ich postojom. Nikdy nevystúpia proti záujmom USA. Myslím si, že jednoznačný a odsudzujúci postoj z ich úst nezaznie. Skôr budú vystupovať vo všeobecnej rovine.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Prečo silnie vo svete neofašizmus?

Preto, lebo rastú sociálne a rasové protirečenia, nasmerované na náboženskú dôstojnosť veľkých skupín obyvateľstva planéty. No a práve to napomáha nárastu neofašistických prejavov, ktoré sú tiež podporované tvorcami „farebných revolúcií,“ uviedol na začiatku augusta tajomník Rady bezpečnosti RF Nikolaj Patrušev v rozhovore pre „Ruskú gazetu“.

Ostro sa pri tom vyjadril na adresu Ukrajiny a pobaltských štátov, v ktorých vraj úrady otvorene podporujú neonacistické prejavy. „V iných štátoch Európy a celkovo vo svete sa neofašizmus vníma ako marginálny prejav politického života,“ uviedol Patrušev a podtrhol dôležitosť zdolávania pokusov falzifikácie dejín, čo sa má diať pomocou mohutnej vedeckej základne.

–r–

V piatok, 28. augusta si členovia ZO SZPB a občania Brusna pripomenuli 76. výročie SNP. Pietna spomienka spojená s položením vencov sa uskutočnila pri miestnom pamätníku obeť fašistického odboja. Slávnostný príhovor predniesol predseda miestnej ZO SZPB Karol Uhrík.

Oslavy SNP v Braväcove...

...sa konali 28. augusta pri hájovni položením kytice kvetov k pamätníku obeť fašistického besnenia. Vyvrcholili zapálením vatry a slávnostnou členskou schôdzou ZO SZPB.

Miesto konania osláv a zapálenia Povstaleckej vatry nebolo vybrané náhodne. Bolo vybrané cieľavedome na počesť vypálenia hájovne, pretože sme chceli, aby v tom bol kus symboliky zo SNP. V novembri 1944 ju vypálili fašistické jednotky. Pri tomto krutom čine v plameňoch zahynuli traja ranení partizáni, horárova žena Vlasta Holeková a jej otec Ján Poliak.

Účastníkov pietnej spomienky privítal predseda ZO SZPB Ján Laurinc. V príhovore pripomenul,

že SNP nevzniklo len spontánnou účasťou širokých vrstiev nášho obyvateľstva, ale má aj hlboké historické korene. Zdôraznil, že Povstanie povzbudilo slovenský národ. Slovinci dokázali nielen sebe, ale aj celému svetu, že vedia bojovať za svoju existenciu a lepšiu budúcnosť.

Tajomník Jozef Gašperan čerpajú z kroniky obce detailne spomínanú tragédiu vyložil a ozrejmil udalosti, ktoré vypáleniu predchádzali. V nasledujúcej besede sa tomu venovali aj členovia ZO SZPB Pavol Tréger a Dezider Gašperan.

Na záver stretnutia odovzdal predseda Laurinc členské preukazy SZPB štyrom novým členom: Anne Gašperanovej, Deziderovi Gašperanovi, Márii Česnekovej a Elene Gašperanovej.

- JI -

„Krvavý“ piatok v Čiernom Potoku

Dňa 14. 8. 2020 tu vďaka ZO SZPB arm. gen. Ludvíka Svobodu bol zorganizovaný už XV. ročník Slováckej kvapky krvi na počesť SNP.

Krv prišlo darovať 33 dobrovoľníkov od Bratislavy (gen. Peter Vojtek), Žiliny (gen. Ján Baránek), Michaloviec (Štefan Soos), Prešova (Jozef Blaho)... Zdravotníci z nich zaregistrovali 26 a krv nakoniec odobrali 18-tim. Z toho boli štyria prvodarcovia.

Jubilujúcich darcov prišli pozdraviť za KG SR gen. F. Blanárik, bývalý minister pôdohospodárstva Pavol Koncoš, bývalý predseda TSK Tibor Mikuš a akademik Juraj Hraško.

V družnej besede po odbere padol úsmevný návrh na premenova-

nie obce na „Krvavý“ Čierny Potok nakoľko za 15 rokov sa pod logom „Kvapka krvi SNP“ zhromaždilo už vyše 300 darcov, medzi nimi aj z Poľska a Ruska.

Na záver sa konalo už tradičné spomienkové zhromaždenie pri príležitosti 76. výročia SNP, ktoré si darcovia uctili položením kvetov k miestnemu pamätníku.

Jozef Pupala

Vychovávajme mládež k úcte a hrdosti...

My, Zvolenčania, sme si 76. výročie SNP pripomenuli pri pamätníku (Valaška) a súsoší generálov Goliana a Viesta.

Aj toho roku sme si uvedomili, že priamych účastníkov Povstania máme stále menej a o chvíľu nám ostanú o nich len fotografie a zvukové nahrávky. Myšlienku výchovy mládeže k úcte a hrdosti na svojich starých rodičov, ktorí sa so zbraňou v ruke postavili nemeckej presile, zdôrazňovali všetci rečníci: prednostka Mészáros Bariaková, predseda SZPB Pavol Sečkář, predseda ČSBS Jaroslav Vodička i oblasťný predseda SZPB Miroslav Náhlik.

Našich osláv sa zúčastnili aj Veľvyslanec ČR v SR Tomáš Tuhý a z ruského veľvyslanectva zástupca veľvyslancu Karl Tichaze. Úctu prejavil aj vedúci regionálneho pracoviska prezidentskej kancelárie v B. Bystrici Stanislav Líška.

Oslavy 76. výročia SNP sa konali vo všetkých mestách a dedinách, kde máme základné organizácie SZPB.

Do ústredných osláv SNP v B. Bystrici sme prispeli tradičnou cyklistickou jazdou z Námestia SNP ku každému pamätníku SNP na trase Zvolen – B. Bystrica.

Ján Kašica, tajomník ObV SZPB

Najstarší turnaj v hádzanej

Mestská športová hala v Bánovciach nad Bebravou bola 22. augusta dejiskom jubilejného 50. ročníka hádzanárskeho turnaja žien O pohár partizánskej brigády Jana Žižku.

Triumf na tomto najstaršom hádzanárskom turnaji na Slovensku si vybojovali hádzanářky ŠŠK Prešov, ktoré nestratili ani bod.

Kvety k pomníku partizánskej brigády.

Čo píšú iní

(Pokračovanie zo str. 2)

ZSSR by obstal aj bez Lend-Lease

Pred 75 rokmi 21. 8. 1945 Američania ukončili program vojnovej pomoci Európe, ZSSR a Číne pod názvom Lend-Lease. Ako veľmi ovplyvnil víťazstvo nad Nemeckom, Talianskom, Japonskom a ich spojencami?

Čo sa týka V. Británie, Američania jej dodávali zbrane a výbavu na dlh, pričom po vojne mali Briti platiť len to, čo nebolo v boji zničené, resp. odpísané.

Keď bolo jasné, že ZSSR sa pod tlakom Nemecka nezrúti, program Lend-Lease bol rozšírený i naň. V októbri 1942 sa dodávky do ZSSR stali prioritnými.

Za celé obdobie ZSSR dostal z USA takmer 12 000 tankov a 18 000 lietadiel. Okrem toho dostal 5 000 obrnených transportérov, ktoré sa v ZSSR vôbec nevyrábali. Rovnaký význam mali telefonické káble, ktoré sa v ZSSR prestali vyrábať v polovici vojny. Veľký bol aj podiel nákladníkov, ktorých bolo dodaných 410 tisíc.

Významné boli aj dodávky potravín, železničné prepravníky a ropné produkty (letecký benzín takmer polovica armádnych potrieb). Čas od času vznikali aj škandály. Sovieti napr. v januári 1943 odmietli prevziať za nekvalitu všetky americké tanky. Niektoré americké noviny o tom písali tak, že „Rusi jednoducho nedokážu používať vysoko kultúrne stroje“. Americkí výrobcovia to však pochopili správne a kvalitu výroby zvýšili.

Vz.ru, 21. 8. 2020 (výňatok)

Prečo znevažovať nepravdou slovenský národ?

2. augusta bola v Dóme sv. Martina v Bratislave spomienková omša za rómskych občanov, ktorí zahynuli v koncentračných tábore počas 2. svetovej vojny. Omšu slúžil bratislavský metropolita Stanislav Zvolenský za prítomnosti premiéra Igora Matoviča a kázaň mal kňaz, ktorý bol Róm, ktorého príbuzný bol odvlečený a zahynul v koncentračnom tábore. Keďže v kázni spomenul, že jeho strýko bol z mestečka Vráble, po sv. omši som sa ho opýtal, či Vráble v tom čase nepatrili horthyovskému Maďarsku?

Vzápätí som mu položil druhú otázku, koľko Rómov bolo vlastne vyvezených zo slovenského štátu? Odpovedal: „Nikto. Zo slovenského štátu nebol vyvezený ani jeden Róm.“

Na moju otázku, prečo o tom nepovedal, že Slovinci Rómov nevyvážali, že to bolo na území, ktoré patrilo Maďarom, odpovedal, že chcel to povedať, ale bolo mu povedané, aby politiku v kázni nespomínal.

Potom vyvstáva otázka: kto tu zneužíva rómsky holokaust? Kto polopravdami podsúva vinu Slovákom, že oni sú vinní aj za smrť slovenských Rómov na územiach, ktoré boli násilne pripojené k Maďarsku? Áno, životy všetkých (aj Rómov) si treba vážiť a chrániť, ale prečo pritom znevažovať nepravdou slovenský národ?

Podľa alianciamedu.sk, 12. 8. 2020

<https://www.facebook.com/100010486920372/posts/1230595610633325/>

Útok Českej televízie na Ludvíka Svobodu!

České verejnoprávne médiá nás tohto roku zásobujú hlavne novými pohľadmi na dejiny a spôsob, akým nám ich naši ministri servírujú, až príliš pripomína postreh George Orwella o ovládaní budúcnosti, píše niekdajší diplomat, politický analytik Jaroslav Bašta v komentári pre prvnizpravy.cz.

Za prvých sedem mesiacov roku 2020 sme sa dozvedeli mnohé o tom, kto vyhral (prípadne nevyhral) 2. sv. vojnu, kto nás oslobodil a kto okupoval. Niektoré dávnejšie slovné spojenia sa prestali používať, takže z nemeckej nacistickej okupácie zostala len tá nacistická, všimni si Bašta.

Podľa neho sa z toho dá vyvodit', že v rokoch 1939–1945 sme susedili s akýmsi dnes už zaniknutým **Nacitskom**. Prahu nikto neoslobodzoval, ak nerátame vlasovcov, tá sa oslobodila sama. „Podobných nečakaných odhalení by sme mohli nájsť viacero, no zrejme nám ich budú dávať na pokračovanie ešte na jeseň, ako naznačuje útok Českej televízie na prezidenta Svobodu,“ pokračuje Bašta.

Parlamentnlisty.cz, 2. 8. 2020 (výňatok)

(Pokračovanie na str. 11)

Čeť a sláva Slovenskému národnému povstaniu

viteľná premena. Nemeckí okupanti a ich zverstvá úplne zmizli z obzoru. Hitler a jeho hrozný režim a teror boli v našom mediálnom mainstreame premene- ní na obyčajnú kulisu... Z Hitlera a jeho nacistov sa stali akési ne- osobné monštrá, s ktorými sku- toční Nemci nemali nič spoloč- né. Dnes sa už dokonca nesmie hovoriť o „nemeckej okupácii“ a „nemeckých zločinoch“, ale výlučne len o nacistických alebo o hitlerovských. Hitler a nacisti už nie sú, a preto sa tým korek- ne nikoho nedotýkame.“

Boris Kollár si uctil aj záslu- hy povstaleckého najvyššieho zákonodarného orgánu (SNR) a jeho predsedov Karola Šmid- keho a Vavra Šrobára. „A bolo by chybou nespomenúť Dekla- ráciu SNR prijatú 1. septembra 1944,“ dodal.

Prejav predsedu vlády SR Igora Matoviča, keďže hovoril bez papiera, pôsobil v niekto- rých momentoch trochu ľudo- vo, no zároveň hodnotovo veľ- mi prirodzene a presvedčivo.

„Pre mňa SNP je odvaha! Symbol slovenskej odvahy, kto- rú sme odmietli zaprestať. Áno, niektorí sa, možno, mali počas slovenského štátu dobre..., ale mnohí trpeli. Trpeli kvôli tomu, že si dovolili mať inú farbu ple- ti, trpeli kvôli tomu, že si do- volili mať inú národnosť, trpeli kvôli tomu, že si dovolili sa na- rodiť ako postihnutí alebo mať iný politický úsudok alebo poli- tické presvedčenie.“

Áno, SNP bolo povstanie pro- ti ľuďom, ktorí hovorili, že nie všetci sme si rovní. Proti ľuďom, ktorí hovorili, že len vyvolená rasa je tá správna rasa, ktorá má umožnené slobodne žiť a všetci ostatní, keď nám umožnia žiť, tak môžeme byť prinajlepšom ich nejakými kolaborantmi ale- bo pomocníkmi,“ uviedol I. Ma- tovič a zdôraznil, že „SNP bolo povstanie za rovnosť“!

Na záver vyhlásil, že „76 ro- kov uplynulo, ale boj neskon- čil, boj trvá“ a s pohľadom na vojnových veteránov povedal: „Začnite s vyst'ahovaním, bolo vaše heslo. Začnime s vyst'ahovaním každý jeden deň. S vy-

sť'ahovaním zla, ktoré je medzi nami, ktoré drieme a snažme sa voči nemu bojovať. Neskláňaj- me hlavy, nezatvárajme si oči, nezacpávajme si uši, že nebu- de počuť, lebo sa bojíme, lebo tí druhí, na tej druhej strane je ich viac alebo sa bojíme, žeby sme pri tom utrpeli nejaké škody.“

Osobitosťou prejavu predse- du SZPB Pavla Sečkára (priví- taný bol neexistujúcou funkciou predsedu Ústrednej rady SZPB) bolo, že SNP zasadil do kontex- tu celej 2. sv. vojny a aj do úsilia jej falzifikácie Európskym pa- rlamentom. „...nás, pokračova- teľov ideálov boja za slobodu, nositeľov odkazu bojovníkov v SNP mrzí, že Európsky pa- rlament prijal deklaráciu, podľa ktorej sa skresľuje priebeh, obe- te a výsledky 2. svetovej vojny. Veríme, že EÚ sa k tejto dekla- rácii vráti a upresní ju,“ vyhlásil. Predmetné uznesenie EP z 19. 9. 2019 postavilo touto fal- zifikáciou „pravdu“ Európskeho parlamentu proti objektívnej de- jinnej pravde, za ktorú so zbra- ňou v ruke bojovali aj naši pria- mi účastníci protifašistického odboja a ktorú jednoznačne vyz- návajú organizácie FIR (medzi- národnej federácie odboja), čle- nom ktorej je aj SZPB.

Kto teda v tomto boji o ob- jektivitu dejín zvíťazí? Súčasní európski poslanci alebo tí, ktorí tieto dejiny žili? Predseda Seč- kár k tomu dodal: „Odkaz pria- mych účastníkov bojov a mno- hých obetí stavia pred nás mi- moriadne aktuálnu úlohu objek- tívne reflektovať a pravdivo poznávať a hodnotiť zlomové uda- losti 20. storočia. Tak, aby ne- hrozila strata historickej pamä- te, aby sme zachovali ich odkaz ako základ pre život ďalších ge- nerácií nového tisícročia.“

Pavol Sečkár zdôraznil ešte jednu významnú dejinnú prav- du. Tú, kto u nás porazil agresor- a. „Bola to najmä Červená armá- da Sovietskeho zväzu a na Slovensku aj Rumunská krá- ľovská armáda a 1. čs. armád- ny zbor v ZSSR, ktorí nám pri- niesli skutočnú slobodu za cenu mnohých životov!“

Vladimír Mikunda, snímky autor

Oslavy 76. výročia SNP boli charakteristické aj bezprecedentným šikanovaním novinárov. Napr. za tento záber som dostal od ochrankára „posledné varovanie“. Na snímke zľava v druhom rade predseda ObV SZPB v B. Bystrici Ján Pacek, podpredsedovia ÚR SZPB Norbert Lacko, Igor Čombor a Juraj Drotár. Vpredu stojí predseda SZPB Pavol Sečkár a predseda ČSBS Jaroslav Vodička.

Prezidentka Zuzana Čaputová sa zastavila pri bývalom partizánovi Vladimirovi Strmeňovi, ktorého spomenula aj v prejave. „...na otázku, čo považuje v živote za najdôležitejšie, mi povedal: „Ja sa vždy dívam dopredu. Nikdy nie nazad, lebo to, čo bolo, sa už nedá napraviť. Vždy treba ísť s úsmevom dopredu a vždy s nádejou, že môžem niekomu pomôcť, alebo urobiť to, z čoho bude mať radosť.“

Mnohí z týchto ľudí vraj tiež chceli vstúpiť do areálu, no, žiaľ, mohlo v ňom byť len tisíc ľudí. Keď som k nim podišiel a požiadal policajtov, aby na chvíľu poodstúpili, za túto snímku sa aj im dostalo mnoho- hlasné poďakovanie.

Pravdou je tiež to, že práve z týchto miest boli na niektorých politikov kričané cez diktafón slová „han- ba“, „fašisti“ a „zradcovia slovenského národa“, čo osobitne veľmi zle niesli prítomní vojnoví veteráni. Keď sa slova ujal predseda NR SR Boris Kollár, tak nezabudol ani na nich a oslovil ich ako „milí sme- rácki protestujúci“. Hoci SMER-SD si zorganizoval oslavy Výročia SNP pri Pamätníku obetiam fašiz- mu v Kremničke.

Rezort obrany (podľa www.mosr.sk) v súčasnosti eviduje 436 žijúcich účastníkov národného boja za oslobodenie. Z toho 92 osôb má na základe žiadosti priznané postavenie vojnového veterána.

Z prejavu Z. Čaputovej: „Jeden z vnímavých historikov si všimol, že keď hovoríme o Povstaní, máme sklony hovoriť viac o ľuďoch, ako o ľuďoch, o národe, a nie o občani, o armáde, nie o vojakovi, o vodcoch, nie o bezmenných účastníkoch udalostí. Prítom práve konkrétni ľudia, občania, či bezmenní účastníci historických premien, sú práve tí, ktorí na svojich pleciach niesli a nesú celú ťarchu dejín.“
Tieto slová potvrdilo aj spravodajstvo z osláv, kde sa hovorilo o štyroch významných, avšak nijaké médium im neuviedlo vlastné meno.

Naše zásluhy nám prinášajú úctu šľachetných ľudí, a naša šťastena úctu davu. François de La Rochefoucauld

Rožňava si pripomenula SNP

Dňa 28. augusta si členovia oblastného výboru SZPB, ZO SZPB partizána Tótha a občania Rožňavy pripomenuli spomienkovým zhromaždením 76. výročie SNP. Predstavitelia mesta v prítomnosti zástupcu primátora Jána Lacha, členov štátnej správy, príslušníkov PZ SR, vojenských útvarov pôsobiacich v posádke Rožňava uctili položením vencov a kvetov pri pamätníku partizána Jozefa Tótha všetkých, ktorí bojovali v SNP za našu slobodu.

Prítomné boli aj predstaviťky veľvyslanectva RF Mária Veršinina a Oľga Borodneva. V príhovore sa poďakovali Slovinci za zachovanie pravdivých historických udalostí o priebehu 2. svetovej vojny a za starostlivosť o hroby a pamätníky padlých sovietskych vojakov na území Slovenska. Ján Lach vyzdvihol význam SNP z historického hľadiska

pre Slovensko a oblastný predseda SZPB Juraj Bernár spomenul chronologicky historické udalosti v rokoch 1944 až 1945 na Slovensku, a poukázal na to, že o SNP sa začína hovoriť viac všeobecne a neuvádzajú sa konkrétne osoby, konkrétne vojenské a partizánske jednotky, ktoré sa priamo podieľali na bojoch s fašistickými okupantmi a ich domácimi prísluhovcami.

Na počesť oslobodenia Trenčína

Dňa 25. júla 2020 Stolnotenový klub KERAMING Trenčín v spolupráci so SZPB usporiadal už XIV. ročník stolnotenového turnaja o pohár oslobodenia mesta Trenčín. Zapojilo sa doň 60 dospelých a 5 detí.

Hlavný podiel na príprave a organizácii turnaja počas celých 14 rokov majú predsa klubu Emil Galovič, za SZPB Ján Holická a riaditeľ turnaja Lukáš Gieci s organizačným štáбом.

V hlavnej kategórii dospelých zvíťazil Slavomír Král a v kategórii detí do 15 rokov Matúš Mucha.

Dušan Kulík

Pietny akt na Sekaninách

Oslavy Výročia SNP na Sekaninách v Lehote pod Vtáčnikom majú už viac ako 50-ročnú históriu.

Iniciatívy sa tento rok chopili aktívni členovia ZO SZPB, ktorí v súčinnosti so starostom a členmi spoločenských organizácií zorganizovali pietny akt kladenia vencov a kytic k pomníkom na Sekaninách a Smrečine. Zúčastnili sa ho členovia ZO SZPB, klubu dôchodcov, hasičského zboru, zástupcovia spoločenských organizácií, školských zariadení, predseda oblastného výboru v Prievidzi Ján Žiak.

Pietneho aktu sa zúčastnil aj predseda TSK a poslanec NRSR Jaroslav Baška, poslanci Ľuboš Blaha, Ladislav Kamenický a Richard Takáč.

Hostia v príhovoroch vyzdvihli nielen historický význam SNP pre Slovensko, ale aj odkaz protifašistických bojovníkov, že sloboda, ktorú pre nás vybojovali, je stále príliš krehká. Preto o ňu musíme neustále zápasit.

Michal Beniška, tajomník ZO SZPB

Tým tito naši hrdinovia upadajú do zabudnutia.

Dôstojné oslavy SNP boli sprevádzané aj kultúrnym programom.

Na záver predseda Bernár odovzdal čestné uznania občanom mesta a organizáciám za príkladnú spoluprácu a podporu SZPB pri or-

ganizovaní spomienkových akcií. V poobedňajších hodinách mesto Rožňava na počesť SNP zorganizovalo kultúrny program pre občanov

mesta a zapálením vatry nad mestom vzdalo hold všetkým účastníkom boja za našu slobodu a nezávislosť.

Milan Malček

Naša spomienka sa viaže na konkrétne boje

ZO SZPB v Žiari nad Hronom k 76. výročiu SNP usporiadala slávnostnú členskú schôdzu, na ktorej sa nám okrem nášho

predsedu prihovoril aj nový tajomník okresného úradu v Žiari nad Hronom Michal Zdycha.

Lubomír Jančo, predseda ZO SZPB v Žiari nad Hronom

Čo zaznelo v hlavnom meste?

V Bratislave sme si vypočuli štyroch rečníkov, z ktorých každý sa na SNP pozrel z trochu iného pohľadu, avšak iba predseda SZPB Pavol Kečár zasadil jeho hodnotenie aj do aktuálnej medzinárodnej roviny, za čo si vyslúžil najväčší potlesk.

Povedal, „chápeme, že našou mravnou povinnosťou je bojovať proti hrozbám extrémizmu, nacionalizmu a ďalším neľudským formám spoluzitia. Preto nás, ako pokračovateľov ideálov boja za slobodu, nositeľov odkazu bojovníkov v SNP mrzí, že Európsky parlament prijal deklaráciu, podľa ktorej sa skresľuje priebeh, obeť a výsledky 2. svetovej vojny. Veríme, že EÚ sa k tejto deklarácii vráti a upresní ju“.

Všetci rečníci v bratislavskom Námestí SNP vyjadrili vysoko kladný vzťah k SNP a naozaj úctivo ďakovali za prínos k nášmu oslobodeniu prítomným vojnovým veteránom (zľava): partizánovi a neskôr vojakovi Červenej armády Jánovi Chudíkovi, partizánke Anne Bergerovej, partizánovi Karolovi Kunovi, partizánovi Samuelovi Baranovi a partizánovi Jánovi Borotovi.

Podpredseda NR SR Juraj Šeliga hovoril o troch povinnostiach, „ktorej musíme plniť“. Prvá je povinnosť

zárodok roku 1968, neskôr rokov 1988 a 1989... „Ako reprezentant tridsiatnikov vám chcem sľúbiť, že túto povinnosť splníme,“ vyhlásil. Minister životného prostredia Ján Budaj pozdravil zhromaždenie „menom vlády Igora Matoviča, vlády, ktorá sa plne hlási a bojuje za odkaz SNP“. „Poďakujeme sa aj tým, ktorí nám nesú svedectvo o SNP a prijímame povinnosť niesť toto svedectvo ďalej.“

KVH Nitra

la vo Vojenskom historickom múzeu v Pohronskom Rusku, bolo nášmu Klubu vojenskej histórie Nitra slávnostne odovzdané podakovanie Ministerstva obrany RF za našu historicko-memoriálnu činnosť.

Na konferencii náš klubový historik Slavomír Fijalka vystúpil s príspevkom na tému „Kozáci v oslobodzovacích bojoch na území Slovenska“.

Železovčania vystúpili na Sitno

19. ročníka Národného výstupu na Sitno sa 19. júla zúčastnili aj vyše dve desiatky členov ZO SZPB zo Železovíc, ktorí sú zároveň členmi tunajšieho odboru MS.

Pripomenuli si ním výročie Deklarácie o zvrchovanosti SR, ako aj pôsobenie partizánskeho oddielu Sitno, ktorý vznikol medzi prvými na Slovensku už v roku 1942 z iniciatívy Ladislava Exnára. Rovnako tiež osobnosť Andreja Kmeťa, bádateľa Sitna a jeho širokého okolia, ktorý vykonával pre pozdvihnutie svojho národa na sklonku Rakúsko-Uhorska v oblasti archeológie, botaniky, národopisu ako aj v iných odvetviach, veľmi zásluhnú prácu.

Väčšina našich členov úspešne zvládla pomerne náročný výstup a odmenou pre nich bol krásny výhľad z neho na široké okolie.

Práve pri Počúvadlianskom jazere, hneď povýše cesty, je pomník pripomínajúci obeť prepadu partizánov jednotkou Edelweiss v novembri 1944. Len dvom z takmer troch desiatok partizánov sa podarilo prežiť z obkľúčenia.

Ti, čo padli do zajatia, ako ukázala povojnová exhumácia, boli kruto mučení a postupne vraždení.

Stav, v akom sme našli pomník, nás nepotešil. Určite nepotešil nikoho, kto sa pri ňom zastaví. Cestička k nemu je zarastená trávou i presahujúcimi stromami, pomník je obrastený machom, zub času nahladol celé toto pietne miesto.

Jozef Výboch, predseda ZO SZPB v Železoviciach

Ako za dávnych čias

Naozaj tak vyzerala oslava Výročia SNP v amfiteátri bratislavskej mestskej časti Rača 28. augusta. „Návratom k tradíciám“ ju avizovala pozvánka a moderátorka Barbora Chlebcová toto odpoludnie označila za „vyvrcholenie kultúrneho leta“.

Račianska oslava mala všetky znaky radostného dňa. Usmievajúcich sa a pedantných organizátorov, starostlivých dobrovoľných hasičov (varili guláš, ponúkali burčiak a venovali sa deťom), vystúpenie niekoľkých umeleckých skupín, prehliadku veterárskych aut, letné kino... a hlavne neustále prichádzajúcich rodičov so svojimi deťmi. V čase zapálenia partizánskej vatry sa tu zhromaždilo okolo troch stovák ľudí. Záujemcovia mali možnosť opekať si pri nej špekáčky.

Tanečníkov folklórneho súboru Dopravár sprevádzala ľudová hudba Lukáša Michalíka.

Stará Ľubovňa s dvomi oslavami

Vo štvrtok 27. 8. 2020 sa uskutočnili v Starej Ľubovni oslavy 76. výročia SNP pietnym aktom kladenia vencov k pomníku padlým.

Občania Starej Ľubovne, členovia SZPB, predstavitelia štátnych inštitúcií, spoločenských organizácií, politických strán a hnutí privítali medzi sebou aj poslancu NR SR Mariánu Saloňu. Bol medzi nimi aj zástupca predsedu PSK a viceprimátor mesta Stará Ľubovňa Peter Bizovský a prednosta okresného úradu a poslanec VÚC Peter Sokol.

Oslavy moderovala členka predsedníctva oblastnej organizácie SZPB Lýdia Hricíková. S básňou vystúpil študent Tomáš Sikora a s prejavom predsedu ObV SZPB Václav Homiš. Zdo-ránil, že nemôžeme dopustiť spochybňovanie významu SNP, ktoré patrí k najvýznamnejším medzníkom našich novodobých dejín.

V ďalšej časti odovzdal odchádzajúcemu predsedovi OÚ v Starej Ľubovni Petrovi Sokolovi Medailu M. R. Štefánika III. stupňa, ktorú mu udelila Ústredná rada SZPB za aktívnu prácu pre SZPB. Knižnú odmenu zase odovzdal žiakovi ZŠ na Komenského ulici v Starej Ľubovni Stanislavovi Chovancovi za

literárnu prácu, ktorou reprezentoval okres Stará Ľubovňa v súťaži 75 ruží k víťazstvu nad fašizmom.

V kultúrnom programe vystúpila spevácka skupina Kečera z Jakubian a slávnosti sprevádzala dychová hudba Ľubovňania.

Po skončení pietneho aktu sa mnohí účastníci osláv presunuli na Hrad Stará Ľubovňa, kde sa uskutočnil ďalší akt kladenia vencov.

LH

6. ročník streleckej súťaže k 76. výročiu SNP

ŠSK MAGNUM v spolupráci so ZO SZPB v Železovciach zorganizovali koncom júla 6. ročník streleckej súťaže o pohár SNP.

Na slávnostnom otvorení súťaže bol prítomný predseda ZO SZPB Jozef Výboch s podpredsedníčkou Evou Šimko-

vou a hospodárkou Iudou Žáčikovou. Poďakoval sa 55-tim súťažiacim, že sa venujú spomienke na bojovníkov SNP.

V piatich súťažných kategóriách boli najúspešnejšími Angelika Varga Arpás z Bíne (kategória žien), Juraj Bundzel z Handlovej (muži – veľkokalibro-

vá pištoľ), Ján Kováč z Rubáne (muži – malokalibrová pištoľ) a Richard Nosian zo Šurian (kategória senióri – veľkokalibrová a malokalibrová pištoľ).

Prví traja v každej kategórii obdržali pohár, medailu a diplom, ktoré im odovzdali zástupcovia ZO SZPB a ŠSK Magnum.

JV

Šesťdesiatštyri rokov spomienok a nádejí

Medzi tých, ktorí stratili svojich blízkych a na vlastnej koži pocítili strach a neistotu patrí aj rodina Mazurových z Gemerskej Polomy pri Rožňave. Ich príbuzný Jozef Mazura sa rodine stratil na vyše 64 rokov. So slzami v očiach nám ich príbeh vyrozprávala vnučka Lubica Chochoľová.

Na jeseň 1944 po vypuknutí povstania bol Jozef Mazura povolaný do povstaleckej armády. Ako vojak v zálohe mal vtedy už 35 rokov a s manželkou sa starali o dve dcéry. O 9-ročnú Júliu a ani nie ročnú Olinku, ktorá sa im narodila v roku 1944.

Odvtedy sa mu život zmenil. Osud ho na niekoľko mesiacov spojil s krajanmi Ondrejom Pajerom, J. Šimšíkom, J. Očkajom, J. Puškášom a ďalšími. Mnohí gemerskí Polomčania sa zúčastnili bojov s nepriateľom, niektorí ako radoví vojaci a podaktorí v partizánskych jednotkách.

Jozef Mazura bol príslušníkom povstaleckej jednotky s krycím menom Astra 2. Svojimi bojovými akciami sa často mohla rovnať skúseným, dobre vycvičeným a bojmi ostrieľaným vojenským jednotkám. Viedli ich skúsení velitelia, ako bol poručík (?) Kosorin a neskôr aj podporučík (?) Dovec, pôvodným povolaním učiteľ z Henckoviec.

Pri generálnej ofenzíve nemeckých jednotiek proti povstalcovi im pripadlo brániť dôležité prístupové cesty od Spišskej Novej Vsi smerom na vtedajšie okresné mesto Dobšínú, kde sa nachádzala povstalecká nemocnica.

Občania z okolitých obcí už na začiatku povstania niekoľko dní pomáhali budovať obranné postavenia na Súľovej, aby zabezpečili obranu tohto dôležitého strategického bodu. Keď zistili, že od Hnilca sa pohla veľká skupina nemeckých vojakov na obrnených transportéroch a nákladných autách, partizánske spojky vojakov Astry vyrozumeli. V krátkom čase ich sto s ľah-

kými zbraňami zaujalo vybudované postavenie.

Nemecká jednotka z bojovej skupiny Heinrici asi v silu prapore zaútočila na povstalcov 20. októbra 1944 v skorých ranných hodinách. Prvé výstrely padli o 5:30 hod. a boj trval takmer 6 hodín. Nemecké jednotky sa napriek vyše trojnásobnej presile a logistickej prevahe len ťažko prebýjali k obrancom Astry 2.

Padli a ranení pribúdali na oboch stranách a po vyše šesť hodinovom boji dochádzala na oboch stranách munícia. Pred poludním sa nemeckým vojakom na krídlach začalo postupne dariť obsadzovať priestor okolo Súľovej, až bola bojová skupina Astra 2 obkľúčená. Hoci väčšine z nich sa vďaka poznaniu terénu podarilo z obkľúčenia prežiť. Bohužiaľ, ostatní, ktorí kryli ústup celej skupiny, padli do zajatia.

Nemeckí vojaci zajatých povstalcov eskortovali do Gemerskej Polomy, kde ich postupne vypočúvali a neskôr zavreli do opusteného domu pána (?) Dovalu. Pod trestom vyvraždenia rodín im znemožnili útek z tohto provizórneho

väzenia. Na transport čakali takmer dva dni. Deväťročná Júlia, bez toho, aby si uvedomila aké jej hrozí nebezpečenstvo, po dva dni potajomky nosila svojmu otcovi a ostatným zajatcom jedlo.

Ráno 23. októbra videli Gemerčania niektorých príbuzných a známych naposledy. Po naložení do starých nákladných vagónov ich transportovali cez celé územie Slovenska do zajateckého väzenského tábora v Haide v Hornom Rakúsku. Tu sa zajatci podieľali na budovaní obranných postavení pre nemeckú armádu a na odstraňovaní následkov po spojeneckých bombardovaniach.

Pracovné podmienky a samotný život v tomto väzenskom tábore bol pre väčšinu väzňov neznesiteľný. Bolo to obdobie plné utrpenia, hladu, ponižovania a každodenného strachu o svoj život.

15. decembra 1944 zastihlo väzňov na budovaní obranného postavenia a odpratávaní sutín v priemyselnej časti mesta Linec spojenecké bombardovanie. Bolo pri ňom niekoľko desiatok väzňov rôznych národností zabitých trhacími bombami. Medzi inými aj rodák z Gemerskej Polomy Juraj Šimšík, ktorého podľa vtedajších svedkov výbuch roztrhal na kusy. Ďalší boli zranení črepinami, alebo tlakovou vlnou.

Zlé životné podmienky sa podpísali aj na zdraví väzňov. Práca v rôznych poveternostných podmienkach si tiež vyžiadala svoju daň. Veľa zajatcov ochorelo na zápal pľúc a na infekčné choroby, ako úplavica a týfus.

Medzi nich patrilo aj Jozef Mazura. Jeho niekoľko týždňov neliečený zápal pľúc, podvýživa a ťažká manuálna práca boli hlavnou príčinou, že tento povstalecký vojak na následky tohto ochorenia zo-

mrel v deň svojich narodenín 19. 1. 1945. Smutná udalosť zasiahla aj ostatných Gemerčanov, ktorí s ním boli od prvého dňa v zajatí.

Bolestné bolo, že hoci sa koniec vojny blížil, nevinní ľudia každý deň zomierali po stovkách. Ten, kto nezažil na vlastnej koži, čo je to koncentračný alebo zajatecký tábor a život v ňom, nemôže s určitosťou povedať, či bolo správne, keď zomierajúci dal svoj prídel jedla inému človeku, len aby prežil ten, kto mal väčšiu šancu. Denný prídel stravy po ťažkej a namáhavej práci bol kúsok chleba z otrúb a pol litra spravidla uvarenej polievky z repy alebo zo zamrznutých zemiakov. V tých

ho výmenného pobytu Erasmus v Rakúsku, začalo sa intenzívnejšie pátranie po prastarom otcovi. Častejšie cestovala po miestach, kde sa nachádzal bývalý koncentračný tábor. Prechádzala z dediny do dediny okolo mesta Linec a pýtala sa na hroby Slovákov, ktorí boli v týchto miestach internovaní a zahynuli.

Ako navštevovala miestne cintoríny zaujala miestneho rakúskeho historika (?) Lacknera, ktorý sa zaoberal 2. sv. vojnou. Do hľadania sa postupne zapojili aj jej rodičia Iveta a Lubomír Ďuričekovci.

Nádej svitla až v roku 2008. V meste Ansfelden sa hľadajúca rodina dozvedela od miestnych obyvateľov, že neďaleko

časoch to bola pre niekoľko tisíc väzňov jediná obživa, ktorá ich držala pri živote.

Vojna sa skončila po štyroch mesiacoch od úmrtia Jozefa Mazuru. Po oslobodení sa väzni vracali z koncentračných táborov do celej Európy. Aj Gemerčania, ktorí toto peklo prežili, sa vrátili domov.

Bolo veľmi ťažké rozprávať o tých, ktorí zahynuli. Aj pozostalí po Jozefovi Mazurovi sa snažili vypátrať kde im leží otec. No nikto im s určitosťou nevedel povedať kde má hrob, pretože mŕtvych často spaľovali alebo ich dávali do spoločného hrobu bez označenia.

Rodina Mazurových teda žila roky v neistote a stále dúfala v zázrak, že sa im otec vráti domov. Takto utekali roky, no zázrak sa nestal.

Vyše 64 rokov trvalo dcére Júlii Šmelkovej, rodenej Mazuravej, ako sa zjavila iskierka nádeje, že sa nájde miesto, alebo hrob, kde je pochovaný jej otec. Nekonečné dopisovanie si s úradmi v našej republike, ale aj v susednom Rakúsku neprinesli svoje ovocie. Až keď sa pravnička Jozefa Mazuru Katka Ďuričeková zúčastnila študijné-

na miestnom cintoríne v obci Haide pri Linci sa nachádza pamätník obetiam 2. svetovej vojny. Katka Ďuričeková neverila, že sa v ten deň na nich usmeje také smutné šťastie.

Uvedený pomník postavili miestni občania. Povedľa múru boli vyrovnané hrobové kríže tých, ktorých sa podarilo na konci vojny pochovať. Na jednom z nich bola tabuľka, označujúca, že tu leží Jozef Mazura 19. 1. 1909–19. 1. 1945.

Rodina Ďuričeková na túto chvíľu určite nezabudne. Overená správa o nájdení hrobu Jozefa Mazuru našla svojho adresáta, Júliu Šmelkovú, 8. februára 2009 po vyše 64 rokoch. Vtedy už 73-ročná Júlia Šmelková sa dozvedela kde ležia ostatky jej strateného otca.

Jeho hrob navštívila v sprievode niekoľkých členov rodiny. Rodina pri ňom zapálila sviecu, položila naň spomienkový veniec, štátny znak SR a hrst' zeme z rodnej obce.

Na jeseň 2009 príbuzní Jozefa Mazuru poslali obyvateľom obce Haide pri Linci v Rakúsku ďakovný list za 64-ročnú starostlivosť o hroby vojnových obetí, ktoré u nich ležia.

Milan Malček

Zajatecký tábor v Haide.

Spomienka na prvé Bojové jánošíkovské družiny

Pred budovou vlády SR sa nachádza socha Mareka Čulena, ktorého dnes asi väčšina národa už nepozná. Iní ho vnímajú ako zakladateľa Komunistickej strany Československa. My, členovia SZPB, by sme ho mali poznať najlepšie, pretože bol jednoznačným stúpencom obrany CSR pred nacistickým Nemeckom.

Po vzniku Slovenského štátu bol zatknutý a väznený v Ilave. Po prepustení emigroval cez Poľsko do Sovietskeho zväzu. Od roku 1941 vystupoval v slovenskom vysielaní moskovského rozhlasu, burcoval do boja proti fašizmu a vyzýval vlastencov na utváranie ozbrojených partizánskych skupín na Slovensku. Ako jeden z prvých začal používať známe heslo **Mor ho!**

V novembri roku 1941, keď SR vstúpila do Paktu proti Kominterne, zostrili sa perzekúcie obyvateľstva. Aj na základe toho bolo potrebné vypracovať plán na ochranu ľudí prenasledovaných režimom. A tak vznikol dokument **Organizačný štatút Bojových jánošíkovských družín, ktorý bol dokončený v apríli 1942.**

Prvá bojová jánošíkovská družina na Slovensku vznikla začiatkom roku 1942. V lesoch pod Vihorlatom na Pirnagovom vrchu v chatári Vinné v okrese Michalovce ju koncom roka 1941 a na začiatku 1942 založili Pavol Boroš z Vinného a Ladislav Szabó z Humenného spolu s niekoľkými ľuďmi z okresov Michalovce a Humenné.

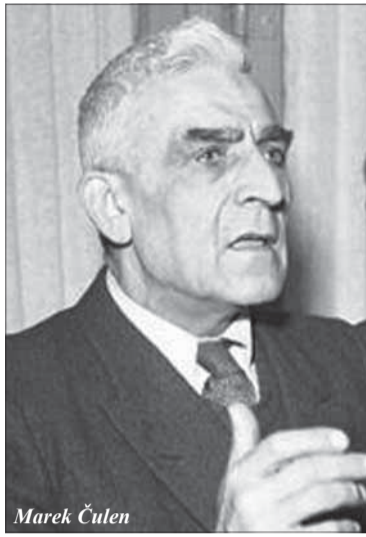
Koncom marca 1942 sa k nim pridalo 18 občanov židovského pôvodu, ktorí zutekali pred deportáciou. Dňa 7. apríla 1942 celú skupinu prepadla žandárska hliadka a po tejto akcii skupina prestala existovať. Všetci boli zajatí okrem Pavla Boro-

ša, ktorý sa ukrýval v lesoch Vihorlatu, kde aj neskôr zahynul. Táto BJD trvala krátko, no napriek tomu vo vývoji protifašistického hnutia na východnom Slovensku jej prináleží čestné a významné miesto.

Druhá známa BJD vznikla v Malých Karpatoch koncom mája 1942, keď tam odišla desaťčlenná skupina pod vedením Jaroslava Hlininského. Dostala meno revolučného básnika Janka Kráľa.

V horách zápasí s ťažkosťami, no usiluje sa nielen cvičiť svojich ľudí na boj, ale aj politicky smerovať obyvateľstvo podhorských obcí. Začiatkom júna táboria pod Častou, v júli začína ich presun na stredné Slovensko. Po udaní miestnym poľovníkom 17. júla 1942 skupinu zadržala trojica chľetníckych žandárov. Partizáni skončili vo väzení a väčšina z nich sa napokon dostala do transportu 250 väzňov do Mauthausenu, ktorý vypravili z Bratislavy 19. februára 1945.

Na strednom Slovensku sa stáva zárodkom budúceho partizánskeho hnutia bojová jánošíkovská družina pod vedením Ladislava Exnára v banskoštiavnických horách v okolí Sitna. Jej jadro tvoria ilegálni komunisti a stáva sa spoľahlivou bázou odboja na celom území Banskej Štiavnice, kde sa postupne pripájajú okresy Nová Baňa, Kremnica, Krupina a Zvolen.

Marek Čulen

Zásadou tejto skupiny je, že svojou autoritou si postupne vybudovala postavenie základne, na ktorú sa napájali v národnoslobodzovacom boji všetky vrstvy „zdola“, čiže tak robotníci, roľníci, mládež, inteligencia, ako aj vojaci a dôstojníci.

Významným centrom neskoršieho partizánskeho hnutia na Slovensku sa stáva aj Horná Nitra. Organizovaním prvej ozbrojenej družiny je poverený Albin Grznár a ďalšiu vytvára František Hagara. Obe nadväzujú kontakt s niektorými vojenskými posádkami, od ktorých získavajú výbušniny a zbrane.

V roku 1942 postupne vznikajú aj menšie ozbrojené družiny v okresoch Kremnica, Brezno a Nová Baňa. Základne sa budujú aj v oblasti Nízkeho Tatier v oblasti Čertovce a Ľupče, v Gelnici, v trebišovskom, sečovskom a vranovskom okrese. Celkovo je v prvej polovici roku 1942 v bojových jánošíkovských družinách sústredených už pár sto-
vák partizánov.

Hovoriť, že v roku 1938 nebola šanca na úspešnú obranu, je propagandou

Pred 82 rokmi Československo odstúpilo pohraničie Nemecku na základe tzv. mnichovskej dohody. Český výsadkár I. Zelenka zverejnil 30. septembra 2019 niekoľko faktov zo všeobecnej mobilizácie Československej republiky v roku 1938:

1. Československá armáda povolala do zbrane 1 250 000 mužov.
2. Rozpočet CSR na obranu bol vyšší, ako malo Francúzsko.
3. „Pôžička na obranu štátu“ od občanov na armádu vyniesla v prepočte na súčasnú hodnotu cca 87 mld. Kč.

Zelenka vysvetlil, že to bola v skutočnosti séria pôžičiek občanov čs. vláde. Väčšina prostriedkov bola investovaná ministerstvom národnej obrany, potom ministerstvom verejných prác (stavalo napr. letiská). Väčšina týchto peňazí bola už v septembri 1938 „preliata“ do vojenskej prípravy na obranu.

„Aby bolo jasné, nemyslím si, že v dlhodobej opotrebovanej vojne malo Československo proti veľkému Nemecku šancu. Ale hovoriť, že riešenie, ktoré si zvolil Eduard Beneš, bolo jediné možné, pretože nebola šanca na úspeš-

nú obranu, je propagandou,“ uviedol Zelenka.

Názor na to vyslovil aj český europoslanec Pavel Telička. Do komentárov k tomu napísal: „Áno, niektoré fakty sú známe. Ťažko ich posudzovať dnešnou optikou, ale aj tak vyjadrím nepopulárny názor. Zbrane sme nemali zložiť.“

O všeobecnej mobilizácii rozhodla 23. 9. 1938 porada Edvarda Beneša s predsedom úradníckej vlády generálom Janom Syrovým, predákmi koalíčných strán a niektorými ministrami. Velitelia relatívne dobre vyzbrojenej československej armády si však uvedomovali, že úspešná obrana spočívala v rýchlych zásahoch spojeneckých síl, v prvom rade Francúzska, s ktorým mala predmnichovská republika mimo politických aj vojenských vzťahov.

Jasným signálom pre Prahu bola tzv. Mnichovská dohoda, v ktorej predstavitelia Nemecka, Talianska, Veľkej Británie a Francúzska rozhodli o postúpení československého pohraničia Nemecku. Vláda s prezidentom Benešom napriek odporu armádnych špičiek a niektorých členov vlády, napríklad ministra Petra Zenkla, 30. septembra 1938 mnichovský diktát prijala. Urobila tak bodku za jednu etapu existencie Československa.

Podľa cz.sputniknews.com z 30. 9. 2019

Viete, že...?

...letecký boj v najvyššej výške počas 2. sv. vojny sa udiel v Bitke o Britániu? A že za Angličanov ho vybojoval emigrant, ruský knieža Emanuel Vladimirovič Galycin (jeho príbuzní opustili Rusko v novembri 1919)?

Dobrodružná povaha knieža priviedla v roku 1938 do kráľovských vzdušných síl. Odtiaľ sa vydal do švédskoho dobrovoľníckeho zboru, aby bojoval na strane Fínska (Mannerheima). Kým si však osvojil finske lietadlo, Zimná vojna sa skončila. Galycin v roku 1940 ukončil v Anglicku leteckú školu a stal sa pilotom 504. stíhacej eskadry.

24. augusta 1940 stratosféry bombardér Ju-86 R pilota Horsta Gotza zhodil bomby na Camberley a ďalší pilot ich zhodil na Salt Hampton. Stíhače 309. poľskej eskadry nedokázali vystúpať do ich letovej výšky. Herman Göring na základe toho vyhlásil víťazstvo nemeckej techniky nad britskou a nariadil obnovenie denných náletov na V. Britániu. Zamlčal pri tom, že Nemci majú len dva takéto výškové bombardéry.

Začalo sa teda beztrastné bombardovanie Anglicka. Angličania sa v tom pokúšali Nemcom brániť s pomocou nových Spitfire HF Mk VI s predĺženými krídlami a s čiastočne hermeticky uzavretými kabínami. No ani tie nedokázali dosiahnuť potrebnú výšku.

Do hry vstúpil ďalší moderný Spitfire MK 9, z ktorého odmontovali všetko čo sa len dalo. Vo výzbroji mu nechali len dva 20 mm kanóny. Spomedzi pilotov kráľovských Royal Forces vybrali šiestich najlepších, ktorí boli schopní vydržať extrémne podmienky v stratosfére. Jedným z nich bol knieža Emanuel Galycin.

Po kurze intenzívnej prípravy, súčasťou ktorej bola aj špeciálna diéta, čakali piloti na prepad nemeckých bombardérov. Ráno 12. septembra radary zachytili osamotený cieľ Ju-86. Pilotoval ho Horst Gotz.

Emanuel Galycin vyštartoval na prepad. Aké len bolo prekvapenie nemeckej posádky, keď vo výške 12,6 km nad úrovňou mora pri Salisbury zbadali stúpajúci Spitfire. Keď bol 200 metrov od nemeckého bombardéru spustil naň paľbu. A hoci sa mu jeden kanón zasekol, z druhého páliť ďalej. Tak presne, že Junkersu takmer odstrihol pravé krídlo. Paľbu skončil až nad francúzskym pobrežím, odkiaľ sa musel vrátiť pre nedostatok benzínu.

Týmto bojom sa perspektíva úspešných stratosférych le-
tov pre Nemcov skončila. Výška, ktorú objektívne Galycin dosiahol bola radarmi zmeraná na 13,4 km.

Zaujímavosťou je, že obaja piloti sa po vojne stretli v roku 1975 a dokonca sa aj spriatelili.

V roku 1994 Galycin získal ruské občianstvo. Zomrel v roku 2002 a pochovaný je v Kyslovodsku.

...ZSSR sa usiloval o vytvorenie alternatívy paktu Molotov-Ribbentrop?

Stalo by sa to v prípade, ak by sa mu podarilo uzavrieť nie pakt s Nemeckom, ale antihitlerovskú dohodu s Francúzskom a Anglickom. Šance na jej vznik totiž existovali, čo vyplýva z odtajnených zašifrovaných telegramov sovietskych diplomatov.

Po krachu politiky „uzmievania Nemecka“ a po nemeckom ultimáte Poľsku v marci 1939 ohľadne tzv. gdanského koridoru, už aj časť konzervatívne naladenej západnej elity pochopila, že bez vytvorenia širokej koalície aj so ZSSR, je zastavenie hitlerovskej agresie v Európe vylúčené. Preto sa odštartovalo sondovanie, či môže byť Moskva pripustená medzi jej členov.

Problémom však bolo, že Moskve sa v tom kládli evidentne nesplniteľné podmienky. V hlavnom boli skoncentrované na to, aby ZSSR osamotene zachytil úder Nemecka, no a potom mu, možno, západní spojenci pomôžu. To, že sovietska vláda na tento háčik neskočí, bolo zrejme už začiatkom apríla 1939.

Keď sa Moskva zoznámila s britskými a francúzskymi návrhmi, doslova o pár dní vypracovala vlastný návrh spojeneckej zmluvy, ktorá zaručovala pozície východoeurópskych a nástupníckych štátov, no zároveň nepoškodzovala záujmy Sovietskeho zväzu a nerobila z neho hlavný objekt nemeckej agresie pri pasívnom pozorovacom postoji Západu.

Táto zmluva mala všetky šance na úspech, ktorý by teoreticky mohol zastaviť hitlerovské ambície na rozpútanie 2. sv. vojny.

- r -

• **Banská Bystrica – Radvaň:** Monika Kochanová 45 rokov.
 • **Banská Bystrica – Rudlová:** Ondrej Šramko 80 rokov.
 • **Banská Bystrica – Stred:** Oľga Pecháčková 65 rokov.
 • **Banská Bystrica, Tr. SNP:** Juraj Dobrota 82, Emil Weber 80 a Ľubica Parilová 65 rokov.
 • **Bardejov 1:** Mária Leščišinová 90 a Idka Dorčaková 81 rokov.
 • **Bardejov 2:** Bartolomej Novotný 75 rokov.
 • **Bardejov 3:** Ján Hudák 81, Anna Gurská 65 a Rastislav Hudák 55 rokov.
 • **Bardejov 4:** Ján Lazor 70 rokov.
 • **Beloveža:** Jozef Balkenčín 65 rokov.
 • **Bernolákovo:** Terézia Varczková 82, Helena Černayová a Luba Barošová 70 rokov.
 • **Bratislava 7:** Ladislav Graus a Emília Michalíková 89, Mária Silvanová 82 a Irena Engelhartová 80 rokov.
 • **Bratislava – Petržalka, Jána Bulíka:** Miroslav Pekár 70 rokov.
 • **Bratislava 20:** František Kaša 83 rokov.
 • **Breznica:** Jozef Knechta 92 rokov.
 • **Brezno 1:** Ľubica Laciková 60 rokov.
 • **Cetuna:** Alžbeta Gasparíková 99 rokov.
 • **Cinobaňa:** Viliam Weisstäupl 80 rokov.
 • **Čaňa:** Jozef Hric 70 a Janka Sročenská 60 rokov.
 • **Čierny Balog:** Mária Dobišová 97, Oľga Turňová 89, Anton Pôbiš 84, Ján Budovec 83, Mária Sitarčíková 82 a Jozef Schon 75 rokov.
 • **Dargov:** Michal Bajus 88 rokov.
 • **Dobšiná:** Stanislav Holienčík 65 rokov.
 • **Dolná Krupá:** Mária Garažiová 75 rokov.
 • **Dolný Kubín:** Marta Kyseľová 94 a MVDr. Jaroslav Prokop 95 rokov.
 • **Harmanec:** Ján Schmidt 85 a Igor Knopp 60 rokov.
 • **Hnúšť'a:** Emília Hrušková 70 a Katarína Janšová 60 rokov.
 • **Hrabské:** Katarína Čizmarová 92 rokov.

• **Jakubany:** Štefan Katrenič 75 rokov.
 • **Kalinovo:** Nadežda Lacová 84 rokov.
 • **Kokava nad Rimavicou:** Jolana Nuňuková 84 rokov.
 • **Košice KVP:** PhDr. Monika Valentová 83 rokov.
 • **Košice Stred:** Štefan Feher 96 rokov.
 • **Kremnica:** Valéria Adamová 98 rokov.
 • **Lipany:** Žofia Harďoňová 96 rokov.
 • **Lovinobaňa:** Ján Lapín 75 rokov.
 • **Lučenec I.:** Veronika Kluková 82 rokov.
 • **Lučenec II.:** Jolana Beniková 81 rokov.
 • **Ľubietová:** Peter Dutka 60 rokov.
 • **Málinec:** Andrea Mužíková 45 rokov.
 • **Marhaň:** Mária Havirová 99 rokov.
 • **Medzibrod:** Bartolomej Hraško 98 rokov.
 • **Medzilaborce:** Mária Regrutová 88, Milan Mati 65 a Martin Sivý 50 rokov.
 • **Melčice – Lieskové:** Ján Moriš 85, Emília Kaššovicová a Anna Novosedláková 70, Janka Bohušová 65, Ján Michalec 50 a Michaela Morišová 35 rokov.
 • **Miezgovce:** Ing. Ján Škvarenina 60 rokov.
 • **Myjava:** Anna Jurášová 96 a Peter Krecháč 65 rokov.
 • **Nová Baňa:** Anna Andrášiková 93 a Ing. Marta Búryová 70 rokov.
 • **Novosad:** Mária Sotáková 89 rokov.
 • **Očová:** Juraj Holík 83 rokov.
 • **Prešov pri ZV SR:** Jozef Bodnárík 83 rokov.
 • **Revúca, gen. Viesta:** Mária Čipková 89, Pavel Hradický 87, Július Kvetko 82, Magdaléna Brežňaniková 75 a Ondrej Štecz 45 rokov.
 • **Rimavská Sobota, J. Bolfíka:** Júlia Červienková 95, Ing. Viera Verešová, CSc. 65 a Aneta Vargicová 55 rokov.
 • **Rimavské Brezovo:** Mária Šišiaková 88 a Emília Kališková 80 rokov.
 • **Sečovce 1:** Štefánia Bačová 90 rokov.
 • **Stará Ľubovňa:** František Krett 84, Štefan Chovan 81 a Lýdia Hriciková 65 rokov.
 • **Stará Turá:** Marta Gorogová 81 rokov.
 • **Staré Hory:** Rozália Filipová 82 rokov.
 • **Streda n/Bodrogom:** Terézia Petrová 75 rokov.
 • **Sučany:** Jozef Petričko 81 rokov.
 • **Trenčín 1:** Ing. Helena Čavojská 84 rokov.
 • **Trnava 1:** Jozefína Turčánová 92 a Marta Jedličková 65 rokov.

• **Turany:** Helena Hudryová 91, Mária Čanányová 82, Ivan Ďubák a Ján Vajda 55 rokov.
 • **Utekáč:** František Šáli 70, Nadežda Valentová 55 a Gabriela Šusteková 45 rokov.
 • **Veľaty:** Mária Kochanová 85 rokov.

• **Zvolen Centrum 1:** Anna Libiaková 95 a Ing. Ján Gubčo 91 rokov.
 • **Zvolenská Slatina:** Margita Hroncová 82, Miroslav Sokáč 75 a Anna Bahýľová 70 rokov.
 • **Žiar nad Hronom:** Oľga Abrahámová a Arpád Mesároš 90

a Kazimír Wachtarczyk 86 rokov.
 • **Želiezovce:** Ing. Milica Feješová a Michal Kriška 80 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Ospravedlnenie

V minulom čísle Bojovníka sa nám stala nepríjemná vec, že sme pri správe o úmrtí dlhoročnej aktívnej členky ZO SZPB Tr. SNP v B. Bystrici Márie Svitkovej na inom mieste ponechali gratuláciu k jej narodeninám. Prepáčte nám to.

Dnes uverejňujeme aj odkaz jej bývalých kolegyň: „Milá Majka, Tvoj humor, ľudskosť a krásny spev nám bude veľmi chýbať. Česť Tvojej pamiatke“.

-r-

Odišiel vzácny človek – Ing. Pavel Brndiar

V utorok 11. augusta 2020 po ťažkej chorobe vo veku 77 rokov dotĺklo šlachetné srdce Ing. Pavlovi Brndiarovi, predsedovi Oblastného výboru SZPB v Rimavskej Sobote, členovi ÚR a Predsedníctva ÚR SZPB.

Narodil sa 8. januára 1943 v Bakte, v súčasnosti mestskej časti Rimavská Sobota do jednoduchej roľníckej rodiny. Rodičia ho vychovávali v skromných pomeroch, no naučili ho čestnosti, pracovitosti a zodpovednosti.

Po ukončení základnej školy sa rozhodol študovať na SVŠ v R. Sobote. Ako dobrý študent pokračoval na Vysokej škole v Nitre – prevádzkovo ekonomický odbor, ktorý ukončil s červeným diplomom.

Ako začínajúci ekonóm sa hneď uplatnil na pozícii hlavného ekonóma. Popri práci, ktorú vždy vykonával zanietene, si rozširoval vzdelanie štúdiom ekonomiky riadenia na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave. V roku 1974 už pôsobil vo vedúcej pozícii na Okresnej poľnohospodárskej správe v R. Sobote, kde pôsobil až do roku 1980, kedy sa stal predsedom MsNV.

Jeho snahou bolo vždy fundovane a zodpovedne pristupovať k práci a preto sa rozhodol pre postgraduálne štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove.

Práca predsedu MsNV mu ako človeku s hlbokým sociálnym cítením pohlcovala takmer všetok čas.

Od roku 1991, po reforme verejnej správy, sa P. Brndiar stal primátorom mesta Rimavská Sobota a naďalej sa snažil naplňať svoje túžby a predsavzatia v rámci rozvoja mesta. Darilo sa mu, zanechal po sebe stopy, ktoré ho budú vždy pripomínať.

Pavel Brndiar bol dlhoročným členom Zboru pre občianske záležitosti – jeho kroky často viedli do obradnej siene pri uvítaní detí do života, či pri prijímaní jubiliujúcich občanov, pri svadobných obradoch i posledných rozlúčkach s občanmi a členmi SZPB. V tomto bol vždy vzorom a jeho zvučný hlas bude znieť v radoch ZPOZ-u.

V roku 1999 skončil jednu etapu svojho aktívneho politického a spoločenského života a začal pracovať ako riaditeľ

jednej poisťovne v R. Sobote. Z tohto pracoviska odišiel do zaslúženého dôchodku, ale naďalej sa aktívne venoval mnohým aktivitám.

V SZPB v R. Sobote pracoval ako oblastný predseda 21 rokov. Cieľavedome sa staral o skvalitňovanie práce základných organizácií a o prácu s mládežou. Viac volebných období vykonával funkcie v ÚR a Predsedníctva ÚR SZPB.

Svoje funkcie vykonával rád a čestne, v čom ho veľmi podporovala aj jeho manželka Elenka.

Za aktívnu prácu bol ocenený najvyššími zväzovými vyznamenaniami, ale čo je ešte dôležitejšie – úctou a uznaním od ľudí.

Drahý náš Paľko!

I naďalej budeš žiť v našich srdciach a myšliach, v našich spomienkach pri organizovaní podujatí pre veľkú rodinu členov SZPB. Bol si vzácnym človekom, ktorého sme si vážili a mali veľmi radi. Tí, ktorí sme Ťa poznali nikdy na Teba nezabudneme.

Kronika Tvojho života sa zavrela na 77 strane, až do poslednej chvíle si sa zaujímal o činnosť zväzu.

Odpočívaj v pokoji a nerušene spi svoj večný spánok vzácný náš funkcionár.

Česť Tvojej pamiatke.

Predsedníctvo Obv SZPB Rimavská Sobota

Za Paľkom Brndiarom

Ked' odíde človek, po ktorom zostávajú činy, myšlienky, blízki a priatelia, lúčenie je ťažké. Potom už len v spomienkach oživujeme veľa skutočností, ktoré vytvárajú spoločné dielo.

Paľko Brndiar bol úctivý, rozumný a niekedy aj mlčanlivý človek. Život vážil na váhach. Odvážne definoval dobro a zlo. Rozdával priateľstvo a lásku pre všetkých, ktorí si to zaslúžili. V jeho úvahách a výrokoch bolo cítiť rozvahy a múdrosti. Bol čitateľný. V jeho povahe mala prvoradé miesto človečina.

Paľko Brndiar sa tešil zo života a udalosti, ktoré mali cieľ, hlboký obsah a dlhodobý, dobrý

účink. Rodina mu bola zdrojom inšpirácie. Bol neprehliadnuteľný s veľkou vnútornou energiou a vonkajšou charizmou. Pomáhal vo všetkom, čo vedel a mohol, bez rozdielu. V tom bola jeho výnimočnosť. Nebál sa v názoroch zostať sám, no nikdy sám nebol. Čas mu dal za pravdu.

Paľko, ďakujeme Ti za všetko. Veľkosťou Tvojho vzácneho života si zanechal trvalú stopu aj u svojich priateľov. Odpočívaj v pokoji a sláve. Nezabudneme a v spomienkach budeš žiť stále. Ak si niečo hodnotil, začínal si vždy od seba a potom si vypovedal o ostatných a ani túto skutočnosť mnohí nedokážu urobiť. Naučil si nás veľa a naďalej sa musíme učiť a to je to dielo, ktoré si zasial do našich srdiec. Kto v srdci žije, neumiera.

Za Tvojich priateľov M. Švikruhová

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Revúca, gen. Viesta:** s 96-ročnou Zuzanou Profantovou.

■ **Turany:** so 74-ročným Ondrejcom Líškom.

■ **Želiezovce:** so 72-ročným Ondrejcom Michalcom.

Česť ich nehnúcej pamiatke!

■ Rokossovský s odseknutou hlavou

Sochu sovietskeho a poľského maršala Konstantina Rokossovského ukradli z memoriálneho cintorína v Lehnici (mesto v Dolnosliezskom vojvodstve) na západe Poľska, uvádza portál fakty.lca.pl.

Stalo sa to v noci zo stredy na štvrtok (29.–30. 7.). Socha bola súčasťou expozície otvoreného múzea, nachádzajúceho sa na cintoríne červenoarmejcov. Neskôr sa socha našla na jednej z ulíc Lehnice, „žiaľ“, vandali však stihli poškodiť postavu sochy. Našiel sa len jej trup. Hlavu a vinníkov polícia hľadá,“ uviedol poľský portál. –r–

■ Na cudzincov sme odkázaní píše „holka“ z mimovládky

Zvyšovanie pôrodnosti je nespiteľná misia a tak ostáva len druhá možnosť na riešenie demografickej krízy a to prijímanie väčšieho počtu migrantov. Píše v denníku SME Alena Holka Chudžiková z mimovládnej organizácie Centrum pre výskum etnicity a kultúry.

Aká katastrofa by mala vyplývať z toho, že by na Slovensku boli len 3 milióny obyvateľov autorka nevysvetlila, naopak je presvedčená, že populácia musí neustále narastať a ak sa tak nedeje, treba ju doplniť cudzincami, pretože inak to vedie k starnutiu populácie, nedostatku pracovnej sily a problémom s tým spojeným. Slovensko pritom malo po druhej svetovej vojne v roku 1945 iba 2 655 053 obyvateľov a v priebehu dvoch generácií vplyvom vhodnej rodinnej politiky sa tento počet zdvojnásobil. Na 5 126 000 v roku 1985. HSP, 29. 7. 2020 (výňatok)

■ Toto prepisovanie dejín prichádza z vysokých škôl

Ekonom Vladimír Pikora v komentári pre Reflex uvažuje nad problematikou súčasnej relativizácie pravdy. Pozastavuje sa nad tým, ako súčasná spoločnosť spochybňuje niekdajšie samozrejmosti.

Má na to aj vysvetlenie – veci sa vykladajú v súlade s tým, kto je pri moci a k legitimizácii tohto dominantného spôsobu uvažovania prispievajú univerzity. Pikora napríklad poukazuje na frázu, že v roku 1939 nás nenapadli Nemci, ale nacisti. Podľa neho ide o typický jav, kedy sa vec prezentuje tak, ako sa to hodí tým, ktorí práve v spoločnosti vládnu.

Toto prepisovanie a relativizovanie dejín prichádza hlavne z vysokých škôl. „Vidíme to po celom svete. Niekde skladajú obrazy belochov, niekde tvrdia, že Churchill bol rasista, hoci vyhral vojnu nad najväčším rasistom v dejinách, inde tvrdia, že stalinizmus mal demokratické prvky. Áno, tvrdí to dekan jednej z pražských fakúlt. Do médií k tomu hrdo vykrikuje, že je postmarxista,“ poznamenáva Pikora. „Keby vyhlasoval, že je hoci postfašista, tak by boli všetci pokojní, pretože sme si už tak zvykli na plazivé vzchopenie ľavicových extrémistov, že nám to pripadá úplne normálne? A je normálne, že ľudia s takýmito názormi vzdelávajú budúce generácie?“

Cz.sputniknews.com, 24. 7. 2020 (výňatok)

Gratulujeme 98-ročnému povstaleckému radistovi...

...Viktorovi Chmurovi, ktorý sa narodil v obci Cífer 31. 8. 1922 a na vojenčinu nastúpil 1. 10. 1943 k spojovaciemu práporu do Nového Mesta nad Váhom.

S tým sa v máji 1944 dostal na východné Slovensko, 28. 8. 1944 od neho zbehol so snahou dostať sa do B. Bystrice. 9. 9. 1944 bol prezentovaný do povstaleckej 1. čs. armády.

Ako radista – spojovací mechanik pôsobil v okolí B. Bystrice, Zvolena a Žarnovice. Od 1. 11. 1944 bojoval pri Ružomberku, kde bol pri Lip-

tovskej Lúžnej zajatý a odvečený do zajateckého tábora. Najskôr bol vo Felingbosteli a potom v Braunschweigu v Nemecku. Tu pracoval v oceliarniach a pri odpratávaní trosiek po bombardovaní. Zo zajatia sa pre zlý zdravotný stav vrátil až v septembri 1945.

Po vojne pracoval v Slovenských škrobárňach v Boleráze aj ako dôchodca. V SZPB zastával funkcie v základnej organizácii, v okresných i oblastných štruktúrach. Za prácu pre vlasť a za aktívny podiel v protifašistickom odboji získal desiatku vyznamenaní, vrátane najvyššieho ocenenia SZPB medailou Za vernosť.

Pán Chmúra, v mene oblastnej i základnej organizácie SZPB v Trnave vám želáme pevné zdravie a život plný pohody.

Jozef Petráš, predseda ObV SZPB Trnava

Vyznamenávanie Českým zväzom bojovníkov za svobodu.

Jubileum najstaršej členky v Zbudzi

V týchto dňoch sa dožila 95 rokov naša rodáčka a dlhoročná členka ZO SZPB v Zbudzi, v súčasnosti najstaršia občianka obce Pavlína Hricíková r. Tejgyová (*3. 9. 1925).

Členkou SZPB sa stala v roku 1995 po nebohom manželovi Jánovi Hricíkovi, svobodovcovi, ktorý sa podieľal na oslobodzovaní Slovenska 1944/45 spod nemeckej nacistickej a maďarskej hortovskoniylašovskej okupácie.

Aj v jej rodine sa nájdu hrdinské príklady. Otec Juraj Tejgy (*1902) zachránil koncom novembra 1944 sovietsky tank, ktorý uviazol v rozvodnených vodách Laborca (Bojovník o tom už písal), najstarší brat Michal Tejgy (*1923) sa prihlásil do 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a tiež sa podieľal na oslobodzovaní Slovenska.

Už ako žiačka rada recitovala, napr. v školskom roku 1936/37 verejne predniesla báseň o slovenčine. Slúžila za vzor pre svoje mladšie sestry Annu a Margitu. Po školskej dochádzke sa stala ochotníčkou.

Po sobáší s manželom prijali ponuku brata Michala Tejgyho, ktorý sa rozhodol po skončení vojny usadiť v Česku. A teda aj oni dlhší čas žili a pracovali v západných Čechách.

Medzi aktívnych členov v organizáciách protifašistov patrili aj ďalší z rozvetvanej rodiny. Svobodovci boli aj dvaja švagrovia. Andrej Hricík, mladší brat manžela Jána a Andrej Mižo, ktorému po vojne padla do oka Pavlínina najmladšia sestra Margita.

Ešte aj po 90-tke Pavlína rada pomáhala v záhrade. No minulý rok v júni nešťastne spadla. Po dlhom liečení ju sily opustili a väčšiu časť dňa už len leží, zvládne krátke prechádzky po izbe a aj to len so sprievodom príbuzných.

Nuž veľa šťastia, zdravia, milá jubilanťka! Anton Meteňko

Jubilant spod Oblíka

Dňa 17. augusta 2020 oslávil 70 rokov Ján Repjak, člen ZO SZPB Petrovce v okrese Vranov n/Topľou, ktorý niekoľko volebných období pôsobil ako poslanec obecného zastupiteľstva.

Tento skromný a pracovitý človek je vzorom najmä pre mladú generáciu. Dlhé roky organizuje a zabezpečuje starostlivosť o hroby padlých partizánov na miestnom cintoríne a v lesoch nad Petrovcami, na miestach kde pôsobil partizánsky zväzok Čapajev.

Obetavou prácou sa každoročne po-

dieľa na úprave a údržbe náučného chodníka „Herlica“, partizánskych bunkrov i organizovaní zájazdov pre členov ZO SZPB. Za svoju aktívnu činnosť bol ocenený zväzovými vyznamenaniami.

Do ďalšieho života mu prajeme pevné zdravie a pokojný život v rodine a nech ešte dlho svojou vzácnou prítomnosťou obohacuje náš zväzový život.

Ku gratuláciám sa pripájajú členovia ZO SZPB v Petrovciach i oblastný výbor SZPB vo Vranove n/Topľou.

Michal Peter, predseda ObV SZPB vo Vranove nad Topľou

Jubilant Ján Repjak na oslavách Výročia SNP v Petrovciach.

Živió... Jožko Haller!

V týchto dňoch sa dožíva vzácneho životného jubilea sedemdesiatpäť rokov jeden z najaktívnejších členov ZO SZPB v Želiezovciach Jozef Haller.

Hoci sa narodil pri Českej Lípe, celý svoj život, až na banické učňovské roky a dva roky vojenčiny, prežil v Želiezovciach, kde si založil rodinu. Pracoval v tunajšom JRD najskôr ako bagrista, potom dlhé roky ako závlahár.

Tu v roku 1963 spolu s ďalšími piatimi mladými nadšencami športovej strelby založil strelecký klub a s požičanými malokalibrovými puškami od JRD chodili po súťažiach v okrese. V roku 1976 z neho vytvorili športovú streleckú sekciu MAGNUM pri novozaloženej ZO ZVAZARM-u. Roky prinášali úspechy zo streleckých súťaží.

Práve aj vďaka nášmu jubilantovi si svojpomocne postupne vybudovali strelnicu, ktorou sa právom môžu popýšiť a na ktorej zorganizovali sedem majstrovstiev ČSSR. Počas celého obdobia sa nesmierne venovali mládeži.

Jozef Haller po celé toto polstoročie zastáva pozíciu tréne-

ra, rozhodcu, správcu strelnice a predsedu ŠSK MAGNUM. Pochopiteľne, že má porozumenie a podporu rodinného zázemia (dcéry a vnúčatá sú tiež úspešní strelci a strelkyne) a blízkych dobrých spolupracovníkov.

V ostatných piatich rokoch je práve vďaka Jozefovi Hallerovi úzka a dobrá spolupráca aj s našou ZO SZPB. Každoročne spoločne organizujeme 5 streleckých súťaží (k výročiu oslobodenia Želiezoviec, k Sviatku práce, ku Dňu víťazstva nad fašizmom, k Výročiu SNP a Dňu hrdinov KDO) ako aj posedenia pri Povstaleckej vatre s čoraz väčšou účasťou našich spoluobčanov.

Náš Jožko bol aktívny po celý svoj život ako poslanec MsNV a člen Rady MsNV, ako predseda rôznych komisií zriadených pri MsNV, ako funkcionár spoločenských organizácií...

78-krát dobrovoľne bezplatne daroval krv a stal sa držiteľom bronzovej, striebornej a zlatej Jánskeho plakety.

Za toto všetko nášmu jubilantovi úprimne ďakujeme a aj touto cestou mu srdečne blahozeláme k jeho 75-tke a prajeme mu ešte veľa zdravia a síl do ďalších rokov jeho činného života.

Jozef Výboch, predseda ZO SZPB Želiezovce

Ako znížiť riziko rakoviny a infarktu?

Nenáročné fyzické záťaže napomáhajú zníženiu rizika onkologického ochorenia, vzniku infarktu a mŕtvice. Treba na to len trikrát týždenne po polhodine sa povozit na bicykli, napísala endokrinologička, kandidátka medicínskych vied Zuchra Pavlova.

Ako argument poukázala na výskum, do ktorého boli zapojení muži po infarkte myokardu vo veku 27 až 54 rokov. Odobrali im krv, odmerali hmotnosť, obvod pása a odporučili im, aby tri mesiace jazdili trikrát do týždňa po hodinu na bicykli.

Po troch mesiacoch sa uká-

zalo, že úroveň správneho cholesterolu sa im zvýšila takmer o štvrtinu. Nečakaným pozitívom bolo zníženie úrovne estradiolu (ženský pohlavný hormón) u mužov o 45 % (od 50,1

do 27,8 pikogramu na mililitr, čiže zo zvýšenej hladiny do normálu). Lekárka uvádza aj názory vedcov, ktorí sa nazdávajú, že estradiol nad 40 pikogramov na mililitr má súvis so zvýšeným rizikom náhlejšej smrti na srdcovo-cievnu príhodu.

„Takže, krútením pedálov si predĺžite svoj život! Je to bezplatné,“ napísala Pavlova a podtrhla, že aj skromná záťaž znižuje riziká vzniku nebezpečných zdravotných stavov.

–r–

HISTORICKÝ KALENDÁR

8. september 1944 – Začala sa druhá najväčšia horská bitka 2. sv. vojny Karpatsko-duklianska operácia. Mala trvať 5 dní, bojovalo sa však takmer dva mesiace. Po potlačení SNP stratila opodstatnenie a 28. 10. bola ukončená.

9. september 1944 – Golian posela do Londýna telegram: „Vojenská situácia žiada, aby sa partizánske velenie úplne podriadilo Game (Golianovi). Inak je nebezpečie, že môže dôjsť k tragickým zrážkam a nedorozumeniam. Absolútne nutné, aby ste v Moskve vyžiadali ich podriadenie vojenskému veleniu, major Veličko a kapitán Jegorov – obaja majú rádiospojenie s Moskvou a ich pokyny z Moskvy sa rôznia od Vašich z Moskvy.“

9. september 1944 – Prvý deň bojov 1. čs. armádného zboru v ZSSR vo Východokarpatskej operácii. Zlý prieskum a slabé velenie spôsobili, že dve brigády sa dostali do sústredenej delostreleckej paľby a mali veľké straty – 611 vojakov. Konev na základe toho, hoci nemal také kompetencie, vymenil veliteľa zboru. Londýn to následne schválil. Veliteľom sa stal brigádny generál Ludvík Svoboda.

12. september 1939 – V Paríži vzniká z Čs. vojenskej kancelárie Čs. vojenská misia s úlohou formovať čs. vojenské jednotky v zahraničí.

12. september 1944 – Prvýkrát je publikovaná Vianočná dohoda o vzniku ilegálnej SNR.

12. september 1944 – V Levočských vrchoch začala operovať povstalecká Prvá slovenská diverzná rota.

12. september 1944 – Z podnetu Andreja Bagara vzniklo Frontové divadlo.

13. september 1939 – Pri Tarnopole v Poľsku zasiahla do bojov proti Nemcom 1. čs. légia pod velením pplk. Ludvíka Svobodu.

13. september 1944 – Vojská 1. čs. armádného zboru v ZSSR prelomili nepriateľskú obranu a prebojovali sa ku kóte 534. Zviedli tu boje, ktoré patrili k najťažším v Karpatsko-duklianskej operácii.

14. september 1944 – Bojová skupina SS Schill dobyla Prievidzu a ohrozila obrancov Turca z juhu. Predtým jej 10 dní trvalo kým sa prebojovala z Topoľčian po Nováky. Nemecký tlak z južného smeru si 21. septembra 1944 vynútil povstalecký ústup z Turca.

15. september 1938 – Britský premiér Neville Chamberlain sa v Berchtesgadene stretá s Hitlerom a sľubuje mu splnenie požiadavky, že CSR odovzdá Nemecku územie, kde žije viac ako 25 percent nemeckého obyvateľstva.

16. september 1944 – V B. Bystrici je zriadený Hlavný štáb partizánskych oddielov na Slovensku. Jeho veliteľom sa stal Karol Šmidke. Neskôr sa premenil na Hlavný štáb partizánskeho hnutia v CSR.

17. september 1944 – Na povstalecké územie priletel 1. čs. samostatný stíhací letecký pluk v ZSSR, ktorý sa organizačne začlenil do povstaleckého letectva. Išlo o všetkých 22 lietadiel vo dvoch perutiach.

17. september 1944 – Na letisku Tri Duby pristáli 4 americké B-17 (skupina Dawes z americkej spravodajskej služby OSS – Office of Strategic Services), ktoré priviezli americkú styčnú vojenskú misiu. Doviezli zbrane, strelivo, niekoľko protitankových bazúk a lieky. 26. septembra bola vysadená nad povstaleckým územím aj britská styčná vojenská misia.

18. september 1944 – Letci 1. čs. stíhacieho pluku v ZSSR zaútočili na piešťanské letisko a zničili 6 lietadiel.

19. september 1938 – Veľká Británia a Francúzsko nótou vyzvali čs. vládu, aby odstúpila pohraničné oblasti Nemecku, v ktorých žije viac ako 50 percent Nemcov. 20. 9. to čs. Hodžova vláda odmietla a 21. 9. vznikol výbor na obranu republiky. Ešte v tú noc britský a francúzsky veľvyslanec ultimatívne požiadali prezidenta Beneša, aby vláda zmenila svoj postoj.

20. až 21. septembra 1938 – Anglicko a Francúzsko postavili pred CSR ultimátum, vyhlásiac, že ak nesplní Hitlerove požiadavky a pokúsi sa brániť Tretej ríši s podporou ZSSR, tak všetok kolektívny Západ (vrátane nacistov) vyhlásia proti Československu a Sovietskemu zväzu „krížovú výpravu“.

21. september 1938 – Ľudový komisár zahraničných vecí ZSSR Litvinov vyhlasuje v Spoločnosti národov, že ZSSR je ochotný poskytnúť Československu okamžitú a účinnú pomoc.

21. september 1944 – 20. septembra prekročili väčšie sovietske jednotky horského streleckého zboru Andreja Vedenina karpatský hrebeň a 21. septembra oslobodzujú prvú obec na Slovensku – Kalinov.

21. september 1944 – Rozkazom Hlavného veliteľa HG boli vytvorené Pohotovostné oddiely Hlinkovej gardy (POHG).

ZRNKÁ HUMORU

Muž sa predčasne vrátil zo služobnej cesty

Na balkóne nájde nahého chlapa.

– Čo tu robíte?

– Viete, bol som u susedky nad vami. Žiaľ, nečakane prišiel jej manžel. Všetko to viete... A tak vás chcem poprosiť o nejaké šaty.

– Samozrejme, že požičiam. My chlapi si predsa musíme pomáhať.

Tak mu niečo požičal a nečapadne ho vypravil z bytu.

V noci sa manžel náhle prudko posadil na posteli:

– Do čerta, veď nad nami nikto nebyvá!

* * *

Susedky z protiahlého domu

– Ak chcete sexovať so svojím manželom cez deň, aspoň si kúpte žalúzie.

– A vy si kúpte láskavo okuliare, pretože to nebol môj manžel, ale váš.

* * *

Viete, prečo sa nevesty vydávajú v bielom?

Je to štandardná farba spotrebiteľov pre domácnosť.

* * *

Žena volá na manžela zo spálne:

– Drahý, ani si nedokážeš predstaviť, aký krásny darček som ti kúpila k narodeninám.

– Hneď sa naň idem pozrieť...

– Počkaj chvíľku, až si ho oblečiem!

* * *

V supermarkete sa muž prihovori dáme:

– Môžete sa so mnou chvíľku rozprávať?

– Prečo?

– Stratila sa mi manželka.

A keď sa rozprávam s kráskou ako ste vy, okamžite sa odkiaľsi objaví.

* * *

Prekvapenie pre manželku:

Drahá, splnil sa ti tvoj sen. Budeme bývať v drahom byte.

– Budeme sa opäť sťahovať?

– Nie. Výrazne nám zvýšili nájomné.

* * *

Kvetinárka:

– Nechcete kúpiť kytičku pre svoju manželku?

– Nemám manželku.

– Tak kúpte kytičku pre svoju milenkú.

– Nemám žiadnu milenkú.

– Tak si ju kúpte len tak, pre radosť, že máte šťastný a spokojný život!

* * *

– Zlatko, prosím, vypni ten televízor!

– Miláčik, nemôžem, sme predsa v kine!

SLOVENSKÉ PRÍSLOVIE

pomôcky: SION, INN, DENR, RAL, SNAKOV	United States (skr.)	1. časť tajničky	kráčal	vzácný plymný prvok	rieka v Rakúsku	solmizačná slabika	obec pri Bardejove	dopredu určuj výsledok	zákop	znoj	opalok	ohnutá
urobil						zmeral trvanie niečoho na stopkách						
domácke meno Alexandry						2. časť tajničky náhla myšlienka						
	pahorok v Jeruzaleme vedro pri studni					na neskôr akcia na získanie ľudí						
ukazovacie zámeno					kúpený tovar porušenie vernosti					solmizačná slabika kuchynské náčinie		
druh zeleniny				tekutina na pitie kočovník					smerom z vnútra svetová strana			
opica				nezabávajú filipínska environment. organizácia				krátko kabáty ťažné zvieratá				
potrubie na vodu							krík post office box (skr.)			letecká spoločnosť Ruska		vedecký názov krídla
	ochvat uprene pozeraj						primitívna viera predložka					
sklenár							nechal					
kréma v maďarskej puste							trhala ovocie zo stromu					

Správne vylúštenie tajničky z č. 14 znie: **Zmena plodí vždy ďalšiu zmenu.** Knihu posielame **Mariánovi Hamadákovi z Medzilaboriec.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.